

HÍD

evangélikus magazin

<http://misszio.lutheran.hu>

2007. II. SZÁM
ÁRA: 300 Ft

**A KERESZTYÉN GYERMEK –
TÖBB? JOBB?**

**„LEGFONTOSABB SZEREPEM:
ANYÁNAK LENNI!”
Interjú Kubik Annával**

AKI TÍZ ÉVEN ÁT SKINHEAD VOLT

Fókuszban **A GYERMEK**

VISSZATÉRVE AZ ELŐZŐ TÉMÁRA...

Magazinunk előző száma olyan témát helyezett fókuszba (a szexualitást), amely mindenkit érint, bár nyilvánvalóan a fiatalokat éri a legtöbb kísértés, veszély e téren. Ezért kapott helyet két pszichológus írása is „Szexualitás a magazinok címlapjain túl” címmel, amely a gyerekeket és ifjakat ért hatásokról és nevelési tanácsokról szól. A felnövekvő generáció iránt érzett felelősségünk és a kapott olvasói észrevétel indít arra, hogy e cikk kapcsán egy kiegészítéssel éljünk.

A testi vágyaknak valóban nagy erejük van, és a bennünket körülvevő világ, a média és a széttröt családok sajnos sokszor nem mutatnak példát az egészséges szexualitásra. Ezért – különösen is serdülőkorban – könnyen a pótcselekvések szélsőséges formáit választhatja egy fiatal. A szülő, a felnőtt, a hitben járó keresztyén azonban ezt nem tekintheti elfogadhatónak és nem húzódhat csendesen háttérbe, várva, hogy a gyermek kinövi-e a devianciákat vagy végképp tönkreteszi magát, hanem szeretetteljes határozottsággal bizonyosságot kell tenni Isten akaratáról. A bűnt – szexuális téren is – bűnnek kell nevezni, az ezzel küszködőt azonban megbélyegezés helyett kötelességünk segíteni és hirdetni neki, hogy az Úr tud és akar megoldást adni. A tiltás valóban dacot szül, és a szülői nyitottság képes csak kinyitni egy kamasz szívének bezárt ajtaját, de az empátia és a kritika nélküli elfogadás önmagában még nem mutatja meg senkinek sem az irányt Isten teremtésbeli jó rendje felé - arról beszélni és aszerint élni kell...

A sok hasznos tanács megfogadása mellett pedig, ugye, magától értődő mindannyiunk számára, hogy imádságainkban is fontos helye van gyermekeink, fiataljaink testi és lelki fejlődésének?

Szerkesztőség

TARTALOM

FÓKUSZBAN A GYERMEK

- 2 Visszatérve az előző témára
- 3 Emeld föl kezeidet gyermekeidért!
- 4-5 Mozaik
- 6-7 „Legfontosabb szerepem: Anyának lenni!”
- 8 Gyermekvállalás
- 9 Köszönet Panniért
- 10 A túlélők
- 11 A gyermek ajándék
- 12-13 Két hét Déván
- 14 Hol lehetnek biztonságban gyermekeink?
- 15 A keresztyén gyermek - Több? Jobb?
- 16-17 Az abortusz következménye
- 18-19 A gyermek a Bibliában
- 20 Gyerekszaj
- 21 Játsszó-ember. Hívó-ember. Gyerek-ember.

ÉLŐ VÍZ

- Körinterjú*
- 22 Megkérdeztük
- Tanuljunk egymástól*
- 23 Élő gyülekezet
- Vallomás*
- 24-25 Új életet kaptam Jézustól
- Hogyan tovább, egyház?*
- 26-27 Imádkozva
- Tanuljunk egymástól*
- 28-29 ÉletMűhely
- Tanulmány*
- 30-31 „Villám”, vagy „dög?”
- Állj az Úr elé!*
- 32 Vallásvizsgálat
- Keresztyén szemmel*
- 33 A szegénység
- Rádiómisszió*
- 34 Hallgass és hallass!
- Ők is testvérek, ők is magyarok*
- 35 Vissza kellett menni Tyurmába
- 36 Délvidéki beszámoló
- Derű * Rejtvény*
- 37 „Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.”
- 37 Ők is voltak gyerekek?!
- Hírek*
- 38 A missziói központ hírei
- 39 Könyvajánló
- Vers*
- 40 Este. Asszony, gyerekkel a hátán

A HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN előfizetése egy évre 1200 Ft. Megrendelhető írásban név és cím beküldésével az Evangélikus Missziói Központ címén: 1656 Budapest, Pf. 22.

Adományokat az Evangélikus Missziói Központ számlaszámára lehet küldeni: 11716008–20157087.

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN – Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa. * 2007. 2. szám * A szerkesztőség levelezési címe: Evangélikus Missziói Központ, 1656 Budapest, Pf. 22., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János, 06 20 824 5463, e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu * Szerkesztőbizottság: Balog Eszter, Kóháti Dorottya, Kis Ferenc Balázs, Kovács László * Rovatvezetők: ifj. dr. Fábiny Tibor – Mai hitvallások; Kovács László – Keresztyén szemmel; Bencze Imréné – Külmisszió; Hulej Enikő – Rádiómisszió; Mády Erzsébet – Rejtvény * Olvasószerkesztő: Dankuné Tóth Éva * Korrektor: Fehér Charlotte * Szöveggondozás: Hulej Enikő * Grafikai tervezés, tördelés: Hrivnák Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Bt.) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * Kiadja az Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, http://misszio.lutheran.hu, számlaszám: 11716008–20157087 * HU ISSN 1787–5749 * Egy szám ára 300 Ft, előfizetési díj egy évre 1200 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadunk.

Fotó: Vári Zsolt

EMELD FÖL KEZEIDET GYERMEKEIDÉRT!

Minden szép szó hazugság és áltatás lenne, ha nem szólnánk először a gyermekek szenvedéseiről, könnyeiről, pokljárásairól.

Még meg sem születnek, viselniük kell sok esetben a külvilágból érkező negatív hatásokat: veszekedés, a televízió zaja, az anya véréből érkező káros anyagok: nikotin, alkohol, egyebek.

Hazánkban naponta százötven magzatot végeznek ki steril környezetben az élet védelmére épített kórházakban. Néma sikolyok milliói kiáltanak az Égbe. Ma már a megszületett gyermekek nagyobb részét nem keresztelik meg Magyarországon, nem imádkoznak értük, és nem tanítják őket a belső ember lélegzetvételére.

Szégyellnivalóan sok a „szegénység küszöbe” alatt élő gyermek, és más okok miatt veszélyeztetett: sokakat vernek, halálra kínoznak (hetente egy ilyen haláleset van), szülő, nagyszülő, nagybácsi vagy éppen barát él vissza velük szexuálisan. Tëssék megkérdezni egy gyermekorvosát!

Mindezek mellett cinikus, kiégett, istentelen felnőttek rájuk zúdítják a liberalizmusnak nevezett szennykultúrát: stimulálják már a gyermeket is a fogyasztásra, szexre, erőszakra, drogfogyasztásra. Kicsinyeink jobban ismerik a mai élettelenséget, primitív sztárocskákat, mint nemzetünk valódi nagyjait; az örök értékeket elzárják előlük, és szellemi moslékkal etetik őket.

Világviszonylatban is botrányos a gyermekek nagy részének helyzete: a ma is működő rabszolgaság, prostitúció, alultápláltság, járványok veszélyeztetik őket; több ezer a háborús sérültek és árvák száma is.

Kelj föl, jajgass az éjszakában, az örökös kezdetén!

Öntsd ki szívedet, mint a vizet az Úr színe előtt!

Emeld föl hozzá kezeidet gyermekeid életéért, akik elaláltak az éhségtől minden utcasarkon.

...

A gyermekek a fahordásban botladoznak. (Jeremiás siralmi 2,19; 5,13)

Tekintetünket emeljük fel most is Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére (Zsidókhöz írt levél 12,2), aki Isten létére gyermekké lett. Jézusra nézzünk, mert ha nem, elveszítjük az eszünk, józanságunk és hitünk. Nézzünk rá, aki számon tart minden életet, aki mindenkiért meghalt és felvitte a fára bűneinket, fájdalmainkat, az egész átkos életünket; aki eljön ítélni élőket és holtakat, és számon kér minden életet.

Szeverényi János

főszerkesztő

A MEGMENTŐ ÖLELÉS

Két kisgyermek született tizenkét héttel a várt időpont előtt. Akkor még sem ők, sem szüleik nem gondolták, hogy híresek lesznek. Kyrie és Brielle Jackson 1995. október 17-én látták meg a napvilágot Worcesterben. Életben maradásuk kétséges volt, Brielle 900, Kyrie 1000 grammot nyomott. Mégis az idő teltével Kyrie szépen lassan gyarapodni kezdett, de Brielle sajnos nem. Az orvosok és nővérek pedig mindent megtettek, amit ilyenkor csak meg lehet tenni. Egyszer csak különös ötlete támadt a kislányt ápoló Gayle Kasparian nővérek, amellyel állását is kockáztatta. A szülők beleegyezésével Brielle-t ikerestvére mellé fektette. Alig csukta be a nővér az inkubátort, amikor mindannyian azt vették észre, hogy a két lány ölelő mozdulattal egymáshoz közeledik. Kyrie másodperceken belül bizonytalan mozdulattal kinyújtotta a karját, és megfogta Brielle vállát, aki testvére közelsége és szeretete által szépen lassan egyre jobb állapotba került. Egyre inkább erőre kapott, és így túljutott a krízisen. Chris Christo fényképész örökítette meg „A megmentő ölelés” pillanatát. Az egymás mellé fektetés módszerét azóta már több kórházban is alkalmazzák.

A REMÉNY KEZE

Egy döbbenetes fénykép került fel 2000 elején az Internetre, amely egy huszonegy hetes magzaton végzett műtét során készült. A képen a kiemelt anyaméhét látni, miközben a nyitott gerinc miatt műtött magzat az orvos ujját fogja. A képet Michael Clancy készítette, aki a műtétet figyelve látta, ahogy az anyaméh megremegett, és a magzat kinyúlt a vágáson keresztül. Clancy azt állítja, hogy a műtétet végző orvos a magzat kezébe helyezte az ujját, a kicsi pedig megszorította. A műtétet végző orvos – elmondása szerint – ösztönösen nyújtotta oda az ujját, hogy a kis Samuel megfogja. A kis ujjak csak megpihentek az orvos ujján. De akárhogy is történt a dolog, Samuel 1999. december 28-án megszületett, méghozzá makkegészségesen.

A SZEMEM VILÁGA

A norvég Aftenposten című újság 2002. november 14-i száma megdöbbentő riportban egy olyan nőről számolt be, aki a gyermekszülés csodája révén nyerte vissza látását.

A huszonkilenc éves Mona Ramdal toxoplazmózissal, azaz egy olyan fertőzéssel jött a világra, amely az agyat vagy a szemet károsítja az újszülötteknél. A fertőzés következtében Mona felnőtt korára a bal szemét illetően már csak 15%-ban látott, a jobb szemével pedig egyáltalán nem. Amikor azonban teherbe esett, egy sor bámulatos csoda vette kezdetét. Mire a lánya, Anne-Marthe megszületett, Mona látott. Kezelőorvosa, aki kislánykorától fogva jól ismerte, még nem látott és nem olvasott ehhez hasonló esetet, amelyben valaki a terhesség révén nyerte volna vissza látását. Hiszen ha a retina egyszer károsodik, akkor az úgy is marad. A látásjavulás ebben az esetben így hát csodának tekinthető. Mona a szülés óta még jogosítványt is szerzett, s lánya a szeme világa lett.

KÓMÁBAN SZÜLNI?

A huszonnégy éves, washingtoni Yakimából származó Barbara Blodgett háromhónapos terhes volt, amikor 1988. június 30-án autóbalesetet szenvedett. Bár öt hónapot kómában töltött, egy egészséges kisfiúnak, Simonnak adott életet december 9-én. Barbara egy nappal Simon születése után ébredt fel a kómából.

Az orvosok nem tudják, miért nyerhette vissza az eszméletét, talán a szülés utáni hormonváltozások a felelősek ezért. Bár az anya a balesetben szenvedett agysérülésekből nem tudott egészen felépülni, az USA Today 1989. február 14-i számában ezt üzenté az olvasóknak: „Soha ne add fel!”

TERHESSÉG — DE MEDDIG?

Christine és férje örömmámorban úsztak 1970 májusában, amikor kiderült, hogy gyermekük lesz. Novemberben azonban az angliai Chichesterben élő házaspárral azt közölték az orvosok, hogy gyermekük a hatodik hónapban megállt a fejlődésben. A szülők először rosszat sejtettek, de az orvosok megnyugtatták őket, hiszen a baba szívhangja jól hallható volt. A baba mérete hétről hétre mindig ugyanannyi maradt. Tina születésének várt időpontja is eltelt már, amikor újból nőni kezdett az aprócska termet. Végül 13 hónapos terhesség után megszületett a kislány, 3400 grammal. Christine összesen 101 nappal volt hosszabb ideig terhes, mint egy átlagos kismama. A Guinness-rekordok könyve elismerte, hogy a világon ez volt a leghosszabb terhesség, amelyet eddig feljegyeztek. A már felnőtt Tina egyszer azt nyilatkozta, hogy ha nem húzza fel magának az órát, képes egyfolytában tizenkét órát is aludni, és szinte mindig elszundikál, amikor a család leül tévét nézni. Lehetséges, hogy ez azért van, mert rengeteg időt töltött az anyaméhben.

TÖRÉKENY ÉLET

Ki a legkisebb gyermek, aki valaha is a világra jött? 2002 februárjában a világ legkisebb újszülöttje címet egy, az orvosai által Perla becenévre keresztelt kislány kapta meg Olaszországban, a firenzei Careggi Kórházban. Perla 283 grammal és 25 cm-es testhosszal jött a világra. A két hónappal idő előtt született mini lány három hónapot töltött az intenzív osztályon, majd 2 kg-os testsúllyal tért haza boldog szüleivel. Nagyon jó eséllyel indulhatott az életnek.

Korábbi feljegyzések arról tanúskodnak, hogy Angliában 310 grammal és 16 centivel született csecsemő, aki életben maradt (1992), Japánban 297 grammal tudnak (1992). Iowa államban Iowa városában a rekordot Alicia tartja, aki 360 grammal jött a világra.

FURCSA IKREK

Milyen lenne, ha ikreként születnénk, de 95 nap eltéréssel kellene ünnepeznünk a születésnapjainkat?

Pontosan ez történt egy ikerpárral, akik három hónapos rekordeltéréssel jöttek a világra. Timothy 1994 októberében három hónappal korábban született a vártnál. Celeste testvére azonban hiába vártak az orvosok, ő megmakacsolta magát, és az anya méhében maradt. Mire 1995 januárjában a kicsi nővér is megszületett, Timothy már 2,3 kg volt, míg Celeste 2,7 kg-os súllyal született. A boldog szülők — az apa baptista lelkész New Orleansban — azóta mennyei boldogságban élnek gyermekeikkel együtt.

Forrás: Brad Steiger és Sherry Hansen Steiger: Csodálatos elbeszélések gyerekekről. Alexandra, 2006

Válogatta: Balog Eszter

„LEGFONTOSABB SZEREPEM: ANYÁNAK LENNI”

Interjú Kubik Anna színművésznővel

A Magyar Színház öltözőjében beszélgettem Kubik Anna Jászai-díjas, Erdemes művésszel. Munkáját számos kitüntetéssel elismerték, legutóbb idén április 22-én vehette át a rangos Kazinczy-díjat. Jelenleg is több darabban láthatjuk, számos filmszerepe volt. Egy tizenhét éves leány, Virág édesanyja.

Milyen családban nőtt fel, hogyan gondol vissza gyermekkorára?

Teljes családban nőttem fel, két nővérem van. Sok szeretetet és megbecsülést kaptam a szülői házban, ez biztos alapot jelentett egész életemben. Egy bázis, ahova mindig visszatérhetek, és vissza is térek lelki munícióért.

Mi változott az életében, mikor édesanya lett?

Másfajta élet kezdődött el számomra, hiszen addig az ember önmagára figyel, saját magát próbálja építgetni. Egy gyermek születésével más minőségbe kerül az életünk. Az igazi, tartalmas lét akkor kezdődik, amikor egy másik emberi lényről próbálunk gondoskodni. A gyermek ott van a szülők minden gondolatában, lépésében, döntésében. Így sokkal gazdagabbnak érezhetjük magunkat.

Mit gondol, mennyire a szülőké, illetve Istené egy új élet?

Azt gondolom, megkapjuk őket, de igazából a Jóistenéi. Mostanában jövök erre rá, amikor furcsa és nehéz drámák történnek körülöttem. Egyik filmrendező barátom most vesztette el két gyermekét autóbalesetben. Egy tizennyolc éves lányt és egy tizenhat éves fiút. Nagyon nehéz ilyenkor végiggondolni, mi történik. Csak egy magyarázat van: mindnyájan a Jóisten teremtményei vagyunk, Ő rendelkezik velünk. Nem tudom másképp felfogni és magyarázni. Alakíthatjuk, nevelhetjük őket, de ez egy bizonyos időre szól.

Fotó: Botta Dénes

Isten rendelkezik velünk.

Sok helyen halljuk, hogy a „jó” szülő gyermeke barátja is kell, hogy legyen. Hogyan lehet egyensúlyt tartani, hogy a barátság mellett a szülői tekintély se csorbuljon?

Egyáltalán nem akarok a lányom barátja lenni. Kicsit értetlenkedve szokták ezt fogadni, de úgy gondolom, az embernek egy ideig szülőnek kell maradnia, mert a gyermekek igenis szeretik, ha korlátokat állítanak nekik, ha megmondják, mik azok a határok,

amiket nem lehet átlépni. Én az édesanyja szeretnék lenni a lányomnak. Barátnője majd akkor leszek, ha ő is szülővé válik, és megpróbálok neki tanácsokat adni. Mióta elvetették a tekintélyelvű nevelést, de nem kínáltak semmi újat, jobbat helyette, nagy káosz van a fiatalok életében. Mintha a tízparancsolatból elveszett volna az a rész: „tiszteled a szüleidet!” Nekem fontos volt, hogy állt előttem egy apai és egy anyai tekintély. Igazodási pontok nélkül egy gyermek elveszhet a világban. Ha mindenki úgy él, mint a vadvirág, abból csak gaz lesz, szabadoság. Ez a szabadoság a demokrácia betegsége. Azért vannak isteni törvények, hogy megpróbáljunk feljűk igazodni. A keresztyén embert az különbözteti meg a másiktól, hogy bűneit meg tudja bánni, és ez által bocsánatot nyerhet. Ha valaki nem hajlandó megvallani a bűneit, az rettenetes következményekkel járhat.

Említette, hogy eltűnőben vannak bizonyos értékek az életünkben. Mégis mit lehet átadni belőlük az újabb generációnak, sikerülhet-e?

Az előbbiekből kiindulva nagyon nehéz dolgunk van. Mindenholnan ömlik rájuk ez az úgynevezett szabadoság, hogy mindent lehet, mindent szabad. Cserébe legyél jó fogyasztó, reklámvő, költsd a pénzed, a fejedben ne legyen semmi. Írtózatosan nehéz dolga van ma a szülőnek, ha lelki tartalmakat is át akar adni. Azt gondolom, a tízparancso-

latnál nem találtak ki jobbat, és ez után se fognak. Megpróbálok e szerint nevelni a gyermekemet.

A másik elv, amit szem előtt tartok, hogy példaadással neveljek, ne pedig „papolással” vagy „fejmosásokkal”. Ha az én kezemben könyvet lát, előbb-utóbb ő is fölveszi. Ha nem televíziót nézek orrvérzésig, hanem zenét hallgatok, előbb-utóbb ő is így tesz. Rémes, amikor a szülők nem úgy élnek, ahogy nevelni próbálnak. Ekkor jönnek a „ha te igen, akkor én miért nem” jellegű kérdések, ezek nagyon összezavarják a gyerekek lelkét. A lányomon is látom, hogy kritikusan számon kéri a felnőttek cselekedeteit. Néha rettenetes példával szolgálunk...

Hogyan tudja összeegyeztetni a hivatást a családdal? Elegendő időt tudott a lányával tölteni?

Mikorra a lányom megszületett, nagyrészt elértem a hivatásomban, amit szerettem volna. Születése előtt mégis úgy éreztem, az életem nem teljes. Vele lett az. Mikor világra jött, elhatároztam, nagyon figyelni fogok rá, hogy mennyit hagyom egyedül. Miután az egyetlen nagymama messze él tőlünk, nagyon gondosan választottam ki „pót-nagyszülőket”, akik vigyáztak rá azon a pár estén, mikor elmentem. Velük most is tartjuk a kapcsolatot, igazi családtagokként szeretjük őket.

A mai napig megszabok magamnak egy határt, nem vagyok hajlandó havi 10-12 esténél többet távol tölteni tőle. Esténként sokat beszélgetünk. Igénye van erre, és nekem is nagyon fontos, hiszen olyan hamar elmúlnak ezek az évek.

Volt-e olyan emlékezetes szerepe, mikor szülőt vagy valaki gyermekét

Fotó: Botta Dénes

alakította, ami aztán az életére is kihatott?

Miután közel kilencven színpadi főszerep áll mögöttem, ezek hatottak rám. A legkedvesebb talán az *Advent a Harigán* volt, amit kétszázszor játszhattam el. Ez nem csak egy szimpla színházi előadás volt, hanem társadalmat formáló ünnepi este is, hiszen az előadás keretén belül hívhattuk fel a figyelmet a határon túli magyarokra, amiről korábban nem volt célszerű beszélni, nem tudhattunk róluk. Ezzel az előadással olyan kereteket törtünk szét, amire korábban gondolni sem mertünk.

Szülőként is hatott rám ez a szerep, hiszen négy női alakot is megformálhattam benne.

Mennyire fontos az életében a keresztyénség, mit próbál ebből átadni a lányának?

Alapvetés, hogy ezt az ember továbbadja. Szüleim abban a korban kezdtek

templomba vinni, mikor még nem volt szabad ezt tenni, feljelentgették őket a pártban. A munkahelyükön is szóltak, hogy nem kellene templomba járni... Mindenesetre mi ezt elkezdtük. Kétéves korom óta járok, római katolikus hitben nevelkedtem. Számomra nagyon fontos, hogy keresztyén vagyok, hogy Európában élhetek keresztyénként, nőként, anyaként, magyar emberként.

Mit gondol, „megéri-e” gyereket vállalni ma, amikor többen tudatosan a gyermektelen egyedüllétet választják?

Ha valaki azt mérlegeli, hogy „megéri-e”, nem érdemel gyermeket a Jóistentől. Nem pénzről vagy holmi tárgyról beszélünk. Egy gyermek különleges ajándék. Mindennap a Jóisten csodájaként élem meg, hogy kaptam egy szép, egészséges lányt. Aki ezt nem érti, nem méltó rá, hogy ilyen csodában részesülhessen. ■ *Szeverényi Máté*

GYERMEKVÁLLALÁS – A JÖVŐNK ZÁLOGA?

A szociológia egyik határtudománya a demográfia, más néven népesedéstudomány. Nagy vonalakban egy adott társadalom, közösség népeségének változásaival, legfontosabb jellemzőivel foglalkozik. Ezek között talán a legfontosabb a születések és halálozások száma, egymáshoz viszonyított aránya. Ha egy társadalomban időről időre többen születnek, mint amennyien meghalnak, akkor annak a társadalomnak a népesége növekszik, ezt hívják természetes szaporodásnak. Ha azonban többen halnak meg, mint amennyien születnek, akkor az a népeség csökken, ezt hívják természetes fogyásnak.

Magyarországon 1981 óta természetes fogyásról beszélhetünk, ami 1%-os csökkenést jelent népszámlálásonként, tehát tízévente kb.100 ezer fővel kevesebb a magyar társadalom létszáma. Ugyanez figyelhető meg Európában is, és általában a nyugati társadalmakban. Nem így a szegényebb világrészekben, ahol pedig intenzív növekedés tapasztalható. A nyugati társadalmak politikusi és demográfusai azonban hiába szajkózzák, hogy több gyermeknek kellene születnie, az eredmény elmarad.

Kutatások szerint valamikor a 60-as, 70-es évek táján kezdődött a csökkenés, alapvetően a fogyasztói kultúra térhódításával. Az új, modern életmód a ma is legfontosabb önmegvalósításra, versenyképességre épült. Az volt sikeres, azt becsülte meg a társadalom, aki bizonyította saját

erejét, ügyességét, tehetségét. Alapvető értékévé és céllá vált az anyagi jólét, a nagyobb vagyon felhalmozása, a szakmai előmenetel, mai divatos szóval élve a karrier. Ezek a változások természetesen akkor még csak a Szentpétervár-Trieszt közti „Hajnal-vonaltól”^{*} nyugatra jelentkeztek, de a nyolcvanas években elérték az „Ost-blokkot”, majd a szocialista rendszer bukása után legitimálódtak Magyarországon is.

A gyermekvállalás nem fér bele az ön-

magát minél előbb kiteljesíteni vágyó

is, hogy azok, inkább vállalnak gyermeket, mint azok, akiknek a vallás nem fontos. Max Weber, német szociológus vallásszociológiai tanulmányai szerint a vallás és a vallásos élet „váltóállítóként” működik az emberek életében, azaz bizonyos kérdésekben másképpen döntenek, mint a nem vallásosak. Bár ezt elsősorban a gazdasági tevékenység kapcsán állapította meg, feltétlenül igaz lehet a gyermekvállalásra, mint megannyi hétköznapi kérdésre is.

Ha azonban elfogadjuk, hogy a vallásosságal együtt jár a gyermekvállalási szándék, akkor a közeljövőben nem feltételezhetjük a népesség növekedését, ellenkezőleg, inkább csak a fogyását. Azonban felvetődik a kérdés, hogy ha a vallásosak – éppen gyermekvállalási hajlandóságuk miatt – kevésbé fogynak, akkor egy idő után nagyobb arányban fordulnak elő a társadalomban, mint a vallástalanok? Lehet! Bár ez a szelekciós folyamat *jó ideig* elhúzódhat. De mi az a néhány évszázad az örökkévalósághoz képest?!

■ Szabó Dániel
szociológus

^{*} John Hajnal magyar származású angol demográfus, több e-
gyetem professzora
(szül. 1924)

^{**} Hungarostudy,
2002. Kopp Mária,
Skrabski Árpád

KÖSZÖNET PANNIÉRT

Furcsa korban élünk. Ha valaki elmúlt negyven, esetleg ötven, az valami takargatni-, már-már szegyélnivaló fogyatékos. Ezért kicsit sem csodálkoztam, amikor a kolléganőim szájak sarkában kaján mosollyal megkérdezték: Na és milyen érzés, hogy nagymama letél?

Hát milyen lenne? Jó, jó, jó! Persze, tudom én, minek szolt az a félmosoly: egy nagymama, akármilyen jól is néz ki, végérvényesen az öregek táborába tartozik. Ami persze butaság. Mert az öregség, úgy gondolom, lelkiállapot kérdése. Hisz nap mint nap találkozunk húszéves aggastyánokkal, ugyanakkor egyáltalán nem ritka a fehérhajjú, lelkében fiatalnak megmaradt nagymama, sőt dédmama.

Amikor néhány éve idősebb barátaim, munkatársaim lelkendezve mutogatták unokáik legújabb fényképeit, bevalom, nem hozott lázba a dolog. Természetesen meghallgattam, hogy a kicsi kiköpött nagypapa, hogy már kimondta: „gaga”, ami azt jelenti, Nagyi, s hogy már majdnem szobatiszta a picit. És mit gondolnak, mit teszek én, amióta megszületett Nóri lányom kislánya, Panni? Félméteres poszttereket ragasztok ki a szekrényem falára, a legújabb képekkel végigrohanom a szerkesztőséget (meg a szomszédokat), és be nem áll a szám, hogy micsoda kis tündér ez a picit lány.

A nagyszülőség, úgy érzem, Isten egyik legszebb ajándéka. És éppen akkor kapjuk, amikor a legnagyobb szükségünk van rá. Mert bár tudjuk, az élet rendje, hogy a gyermekeink felnőnek

és kirepülnek a fészekből. Hiszen ezért imádkoztunk egy negyedszázadon át: gyarapodjanak testi-lelki egészségben és találják meg a számukra legboldogítóbb utat. Azt a bizonyos keskenyebbiket. Reggeli és esti első gondolatom éveken át az volt: Istenem, keress társat, egy jó embert a kislányomnak. Valakit, aki mellette áll majd mindig, jóban-rosszban. Amikor mi már nem leszünk. És Ő Gábort küldte nekünk, egy merőben mai eszüköz, az internet útján, és én nem győzők hálát adni Neki ezért. Nóri férjhez ment, és Andris fiunk is megkezdte saját életét. Mennyire meglepődtem, hogy az én erős férjem, aki olyan nehezen mutatja ki az érzéseit, elsírta magát, amikor a fiunk kiürült szobájában körülnézett.

Ráadásul ezek azok az évek, amikor kezdik kicsit leírni az embert mint munkaerőt. Egy most megjelent, kifejezetten az emberi értékeket hangoztatató női lap egyik fő erényeként mondta magáról, hogy egyetlen munkatársuk sem öregebb a célcsoportnál. Ami harminckilenc éves korig tart. Odáig számít egy nő. Ami véleményem szerint még gazdaságilag is nagy tévedés – de

ez már egy másik cikk témája lehetne.

És hát, igen, ezek azok az évek, amikor látjuk, átéljük szüleink rohamos hanyatlását, ami annyira, de annyira fájdalmas! Akkor is, ha minden a legnagyobb rendben van, ha tudjuk, vagy inkább reméljük, hogy az útjuk csak itt a Földön ér véget nemsokára. Mégis saját mulandóságunkkal, semmi kis voltunkkal soha még ennyire nem szembesültünk.

Hát ezért állítom, hogy az unoka a lehető legjobbkor érkezik az ember életébe. Már ha van olyan szerencsés. Nem, nem jó szó a szerencse, hiszen ez sokkal több a véletlenek játékánál. Hogy nagyszülők lehetünk: áldás. És a legtisztább öröm, amit valaha átélhetünk.

■ Jásdi Beáta

A TÚLÉLŐK

„Az Európai Unió demográfiai hanyatlása már megállíthatatlan” – állítja az EU demográfiai jövőjével foglalkozó tanulmány. Miért? Az emberek „félnek a jövőtől”, a „gyerek túl drága”, 2002-ben a 25-ök átlagában a házasságok 40,5 százaléka válással ért véget. Ráadásul egyre több pár egyáltalán nem házasodik, az új életminta az ágyasság, a szodómia és a szingliség.

Miért? Szegények volnának az európaiak? Ugyan, éppenséggel gazdagok, még mi is annak számítottunk a hozzánk is áramló bangladesiekhez, kínaiakhoz, etiópokhoz képest. Panaszkodunk a rengeteg bevándorlóra, akik mindenféle új szokást hoznak magukkal, a mieinket nem tisztelik, s eszük ágában sincsen beolvadni. De jönnek megállíthatatlanul: mi ürítjük ki számukra az országot. Nélkülük nem működne az ipar, a kereskedelem s ellátatlanok maradnánk az elfekvőkben. „Európában ma mintegy 20 millió muzulmán él – részben őshonos nemzetek a földrész déli és keleti részén, részben bevándorlók Nyugat-Európában. Németországban 3,2 millió török, Franciaországban 3 millió algériai és tunéziai arab, Angliában 3,5 millió (főleg) pakisztáni lakik. Százezer számra vannak muzulmánok a kisebb nyugat-európai országokban is, ahol a lakosság 2,5-5%-át teszik ki. Ausztriában 300 ezer muzulmánt (a lakosság 4,2 %-át) tartanak nyilván” – írja az Evangélikus Élet. Ők nem félnek a jövőtől, mi igen? Miért? Európa fejesei kilökték az Unió alkotmányából a kereszténységet, gyöke-

restül, mint valami szégyellnivaló, céda ükmamát. Majd ötven éve írta Hamvas Béla, hogy a „keresztény vallás manapság vasárnapi jelenség; ha a föld színéről a kereszténység egy napon eltűnne, a hiányt senki sem venné észre, ki tudja, talán a papság legkevésbé.”

Bizony, a meg-

keresztelt népek nem fortyantak föl.

Márpedig „amennyire nem találjuk helyünket az égben, úgy a földön sem.” Körülbelül ez a lényeg. Ezért nincsen sem Európában, sem Magyarországon Rend, csak rosszabbnál rosszabb rendszerek váltogatják egymást, amelyek elpusztítják az életet maguk körül. Bennük az emberek tényleg félnek a jövőtől, pénzzel mérik tulajdon vérüket, és drá-

gának találják, nem mernek igaz szerelembe esni, mert nemzedékek óta felelőtlenségre nevelik őket, s arra, hogy a hitvány, a mulandó többet ér az igazgyöngynél (Mt 13, 45-46). A válás, a hűség megtagadása roppant erővel hirdeti ezt. A nagy váltásról így beszélt Shakespeare Gazdaságkor hajnalán Macbeth boszorkányaival: „szép a rút és rút a szép”.

A családtalan Európa elvesztette kultuszát, s vele együtt a kultúráját, mely a szülők és gyermekek kölcsönös szeretetében nevelődött-virágzott. Mondhatjuk, hogy az európai, vele az amerikai, másként: az „északi” vagy a „fehér” kultúra szívbénulásban kimúlt. Az árnyéka maradt a helyén, a pucér civilizáció, amely szívtelen, hideg ésszel emészti el a bolygón az életet, nem kímélve mókuskerekének tekerőit, a hajdani keresztényeket sem. A pénz, vagyis a semmi jegyében! E személytelen – antikrisztusi! – ésszel gondolkodva tökéletesen azonos Jézus Krisztus kítaszítása az alkotmányból, és tulajdon gyermekeink kiirtása az életből.

Az ember ugyanis nem a „jövőtől” fél, nem is az „anyagi gondoktól”, hanem a bűneitől. Az európai civilizáció embere azért nem vállal gyermeket, mert a gyermekünk tükör: ha a szemébe nézünk, világosan látjuk, hogy miféle arc tekint vissza ránk...

*
A túlélők pedig a gyermekek lesznek!

Czakó Gábor

A GYERMEK AJÁNDÉK

Négy évtizedes gyermekorvosi múlttal tanúsítom, hogy a gyermek Isten ajándéka. Tapasztaltam, hogy olyan gyermek is, akit nem vártak, sőt jövetelének híre családi háborúságokat váltott ki, de sikerült az édesanyjában a lelket tartani, és megszülethetett, akár kedvencévé is lett a korábban tiltakozóknak.

A gyermek „vendég a háznál”, normális körülmények között 2-3 évtized alatt önállóvá válik, kirepül, új családot alapít. A gyermekorvosnak hálás szerepe van, mert páciensei mindig a csecsemők, gyermekek, ifjak. A régi családjukból kiröppentek hozzák a saját gyermekeiket. És a gyermekorvos megint örülhet az új generációként érkező ajándékemberkének. Gyermekekkel foglalkozva kevésbé vesszük észre, hogy megöregszünk. Egy-egy késői gyermek megfiatalítja a szülőket is. A gyermek spirituális (lelki) injekció a családnak – mondta előadásában dr. Süle Ferenc pszichiáter –, és mennyire igaza volt!

Vájon az Úr Jézus, amikor példaként állította elének a gyermekeket – „ilyeneké az Isten országa” (Lk 18,16) –, mely tulajdonságaikra gondolt, amelyekben hasonlítanunk kell hozzájuk? A gyermek számára természetes, hogy kiszolgáltott. *Bízok* abban, hogy ma és holnap is megkapja mindazt, amire szüksége van. *Bízok* azokban, akik őt szeretik. *Őszinte, átlátható* (ez nagy segítség abban, hogy bajait megállapíthassuk), *érdeklődő, könnyen tanulja a beszédet*, szokásokat, ismereteket. Nagy a felelőssége a felnőtteknek, mert a gyermekek könnyen befolyásolhatók és *utánoznak*. Jó példa esetén ez csodálatos fejlődéshez vezet, rossz esetben az eredetileg sugárzó, tiszt-

szemű gyermekből zavart tekintetű, kiszámíthatatlan iskolás és ifjú lesz.

A csecsemők és gyermekek látványa, megnyilvánulásai *felüldítik a környezetet*. Járművön útítárs, postán szüleivel sorbanálló gyermek jelenléte javít a felnőttek viselkedésén. Kedves lényük kísértés is lehet a szülőnek, nagyszülőnek, hogy bálványozzák őket. Sokszor hallottam: „Imádom ezt a kis aranyost”. Orvosi gyakorlatomban ilyen esetben figyelmeztettem a szülőket, ha igazán szeretik gyermeküket, vigyázzanak, csak Istent imádják, aki tanácsolni tudja őket a nevelésben, megóvhatja és megáldhatja gyermeküket.

Joggal kérdezheti valaki, ha ajándék a gyermek, miért tanítják már az általános iskolában is, miként kell „védekezni ellenük”. Valóban feje tetejére állt a világ! Az egymást testben-lélekben-szellemben megtalált, egymásnak nyilvánosan örök hűséget fogadó férfi és nő szoros szeretetkapcsolatában van igazi oltalma, jó életkilátása szerelmük gyümölcésének, a gyermeknek. Fogantatása, megszületése, nevelkedése új meg új kalandos örömet, megküzdendő nehézséget jelentenek. Összességében a családtagok személyiségének fejlődését segítik, teherbíró képességüket növelik a gyermekek. Figyelemre méltó az a tény, amely Kopp Mária professzor és munkatársai több ezres, ismételt felmérés alapján végzett kutatásaiból derült ki. Magyarországon a szomszédos országokat is jóval meghaladó és emelkedő a 40-69 éves férfiak magas halálozási aránya, de védettebbek azok, akiknek gyermekük van. Úgy látszik, hogy akinek van életcélja, a gyermeknevelés gondjai és költségei (melyből a társadalom egyre inkább kivonul) ellenére is nagyobb esé-

lye van az öregkor megélésére.

Gyermekeinket nem érdemeink elismeréseként kapjuk, személyiségi jogunk sincs arra, hogy mindenképpen legyen gyermekünk. Eltorzult vélekedés, ha valaki szingli létére, vagy azonos nemű kapcsolatában kíván mindenáron saját gyermeket. Ezek az emberek egyáltalán nem veszik figyelembe a gyermek személyes jogait, jogát a természetes családi életre és szülőkhöz, használati cikknek tekintik őket.

Már harmadik éve költönek gerlék az erkélyünkön. Szabályos időközökben váltja a pár egymást a költöskor és az etetés-kor. Nem vétenek ösztöneik ellen. A teremtmények közül csak az ember választhat a jó és rossz között, és sajnos, sokszor rosszul választ. Amikor Jézus új parancsolatot adott nekünk, azt mondta: „*Ahogy én szeretlek titeket, úgy szeressétek ti is egymást!*” (Jn 13,34) Az bizony nem elég, ha úgy szeretjük gyermekeinket, mint magunkat, hiszen sok kárt okozunk magunknak rendetlen életvitelünkkel (kapkodás, dohányzás, szeszital, Istennel nem számoló életmód). Jézus úgy szeretett, hogy életét adta azért, hogy nekünk örök, boldog életünk legyen Ővele. Ebben az örök perspektívában lehet elfogadni és szeretni a hibásan született vagy betegg lett gyermeket. Aki a parancsot adta, segít is, hogy örömmel, jó reménységben vészeljünk át a nehéz időszakokat is, és majd együtt áldhassuk Teremtőnket a Mennysországbán.

Dr. Drenyovszky Irén

KÉT HÉT DÉVÁN

Magyarországon sokan hallottak már Böjte Csaba testvéréről és az általa létrehozott Dévai Szent Ferenc Alapítványról, amely gyermekmentő szolgálatot végez Erdélyben. Így amikor azon gondolkodtam, hogy a de-

ház, ebédlő és kissé arrébb középiskolás otthonok.

cemberre megmaradt szabadságomat hol tudnám hasznos szolgálatlaltal eltölteni,

ők jutottak eszembe. Elektronikus levélben felkerestem őket, és válaszukból kiderült, hogy mindig szívesen látnak olyan segítőköt, akik nem riadnak vissza semmilyen munkától. Így hát jelentkeztem, és elindultam. Útközben gyönyörű szivárvány fogadott a magyar oldalon, és aztán később Erdélyben is. A vonat a Maros völgyében haladva jutott el Dévára. A magos Déva vára alatt található az alapítvány épületei: a templom, mellette magyar iskola és iroda, tömbházak, ahol a gyerekek laknak a nevelőikkel, vendég-

ugyanis az alapítványnak Déván kívül Erdélyben mintegy 12 helyen található még otthonai. Ezek közül három helyre jutottam el: Szászvárosba, Töröckőba és Szovátára. Ezek az otthonok gyöngyszemek. Kevesebb gyerek lakik (24-100 fő) bennük, és nagyon barátságosak, tágasak. Parajdon, a sóbányában csaknem 1000 gyerek jött össze Székelyföldről a karácsonyi csomagozásra. Ez ideális hely volt decemberben, hiszen a föld mélyén ilyenkor is kellemes volt a hőmérséklet, és bőven volt hely a gyerekeknek még szaladgálni is.

Gyerekekre is vigyáztam. Ez volt a legnehezebb feladat. Nagyon elevenek voltak. Először hat szo-

Itt nevelkedik csaknem 300 gyerek. Átlagosan 10-12 gyerek lakik együtt egy lakásban egy nevelővel, szerencsés esetben egy házaspárral.

Jól esett a bizalom, amivel fogadtak az alapítványnál. Minden nap új kihívást jelentett. Első nap a gondnoknak igyekeztem segíteni, utána a raktárban dolgoztam. Itt kamionpakolás közben találkoztam azokkal a csomagokkal, amiket Magyarországról küldtek ide karácsonyra. A helyszínen tapasztalhattam, hogy nagyon jól sikerült a gyerekeknek ez a fajta megajándékozása. Aztán elutazhattam Parajdra. Útközben tapasztalhattam, hogy Erdélyen belül is milyen nagy távolságok vannak, és megismertem más otthonokat is,

váitai általános iskolás fiút bíztak rám. Óriási élmény volt számukra, amikor felmentünk a dévai várra. Nagyon jól esett, hogy a vezetők alkalmasnak ítélték arra, hogy ezután még többet bízzanak rám, noha nem ment minden simán a srácokkal. Így ezután tíz 6-17 éves fiúra vigyáztam, a nevelőt helyettesítettem két napig. Hát ekkor megtanultam értékelni a nevelők munkáját, akik mindennap a gyerekekkel foglalkoznak. Nem valami nyugodt napok voltak ezek, de számomra ez jelentette a legnagyobb élményt. Voltak konfliktusok, de aztán átélhettem azt is, hogyan oldódnak meg. Fontos tapasztalat volt, hogy érdekes

következetesnek lenni, amikor a határokat próbálják átlépni. Sokszor engedetlenek voltak, de aztán éppen az a gyerek okozott k e l l e m e s

meglepetést számomra viselkedésével, akiről nem gondoltam volna. Ide mindenfelől érkeztek magyarok segíteni, sokan jöttek Székelyföldről, Magyarországról is, de találkoztam olyan önkéntesekkel is, aki Szlovákiából vagy Németországból jöttek. Jó volt megismerni a munkatársakat, és beszélgetni velük. Közvetlenek voltak. Talán legtöbbször azt a szolgálatot értékelem, amikor egy házaspár fogad be a saját gyerekei mellé még másokat, hiszen ez az odaszánás nem néhány napra, néhány évre szól, hanem csaknem egy életre. A lelki munkáról annyit, hogy a gyerekek rendszeresen részt vesznek misében, hittanórán. Emellett a nevelőn is sok múlik a gyerekek hitéleti nevelésében. A csoportban, amelyben he-

lyettesítettem, minden este imádkoztak a gyerekek saját szavaikkal. Nagyon élveztem ezt az imaalkalmat. Sok munkatársat az vezetett az alapítványhoz, hogy felismerték, a gyerekeknek mekkora szükségük van a szeretetükre és a segítségükre. A szovátai otthon vezetőjét kérdeztem meg, hogy

lehet bírni ezt a sok munkát.

Elmagyarázta. Olyan ez, mint egy család. A gyerekekért dolgoznak. Pihenés az, amikor a gyerekekkel játszanak. Öröm az, amikor a gyerekeknek

sikerük van. És ez vezet a megszentelődéshez. Zárógondolatként csak annyit: A Dévai Szent Ferenc Alapítvány nem azért van, hogy csodáljuk őket, hanem, hogy példát vegyünk róluk.

Az alapítvány honlapja: <http://www.devaigyerekek.hu>

Ha valaki segíteni szeretne, kattintson a „Kéréseink” pontra a baloldali menüben!

Dr. Szkaliczki Tibor informatikus (a bal felső képen ő látható)

HOL LEHETNEK BIZTONSÁGBAN GYERMEKEINK?

„Mert más alapot senki sem vehet a meglévő kívülről, amely a Jézus Krisztus” (1Kor 3,11)

A ököttatás rendszerében az óvoda alapfokú nevelési intézmény.

Az óvodákban végzett nevelőmunkára épül az iskolai oktatás, legyen az egyházi vagy önkormányzati. Általános és törvényben előírt feladata minden óvodának az iskolára történő felkészítés, a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztése életkoruknak megfelelően. Feltehetjük a kérdést: Miben adhat mást egy keresztyén elkötelezettségű óvoda a rábízott gyermeknek a kötelezően előírtakon túl? A válasz egyértelmű: Olyan értékes, maradandó kincset szükséges átadnunk, amelyről meg vagyunk győződve, hogy a gyermeknek is örömet, békességet, biztonságot ad, ami az óvodai életén is túl mutat, ami meghatározhatja későbbi életének fontos állomásait, segíti helyes döntéseinek meghozatalában, a jó és a rossz, az igaz és a hamis megkülönböztetésében, segíti az eligazodását a világban. Mi ez a kincs? Nem mi, hanem kicsoda ez a kincs? Jézus Krisztus, az Isten szent Fia, aki élete árán örök életet szerzett mindazoknak, akik hittel befogadják Őt. (Jn 3,16) Az egyházi óvodában dolgozó pedagógusok, dajka nénik feladata ennek a hitnek és az ebből fakadó szeretetnek megélése, továbbadása a mindennapi élet gyakorlatában. A gyermekek különböző családi háttérrel érkeznek, hiszen van köztük megkeresztelt, hitét gyakorló család, de olyan is, aki az óvodán keresztül szeretne megismerkedni a keresztyén hit számára eddig ismeretlen világával. Óvodánkban a törvényben előírt kötelezettségeinken túl a keresztyén hit alapjaival és életmódjával ismertetjük meg a gyermekeket.

Az óvodába lépés első nehézségei (az édesanyától való elszakadás megélése) után az óvó néni szeretete, elfogadása, személyes példája, a társak jelenléte adja az első közösségi, keresztyén megtapasztalásokat a gyermek életében. Ezek lehetnek újak, eltérőek vagy éppen azonosak az otthonról hozott korábbi élményekkel. Mire gondolok? Az első étkezések a csoportban, amikor azt látja a hároméves gyermek, hogy étkezés előtt és után elcsendesedünk, és az óvó néni, a dajka néni összekulcsolja a kezét, beszélnek Valakihez – imádkoznak. Van, aki megszokott dologként teszi össze a kezét, van, aki az újdonság, kíváncsiság erejével. Ez a példa utánzásra készíti őket, és észrevétlenül, önként követik a felnőtt példáját. Ezek az alkalmak már alakítják a gyermekben az imádsághoz, az Úrral való beszélgetéshez szükséges elcsendesedni tudást. Advent idejére már kialakul a napi beszélgetőkör, amelyben már rendszeresé válik az imádság, és elkezdődik a Biblia csodálatos világával való ismerkedés Jézus Krisztus életén keresztül.

A három évre szóló tervezőmunkánkat meghatározza az egyházi ünnepkör adventtől a Szentháromság ünnepéig, valamint figyelembe vesszük a gyermeki situációkat is. Igyekszünk a gyermekek napi életében megjelenő örömekre, félelmekre, aggodásokra választ adni a bibliai történetek üzeneteinek átadásával. A gyermekeket körülvevő családi, társadalmi környezet nagy hatással van lelki életük formálódására. Az óvodai közösségben lehetőségük van ezek feldolgozására, megjelenítésére rajzban, szerepjátékban, dramatizálásban, bábozásban. Az egyházi óvoda lehet az első olyan intézmény

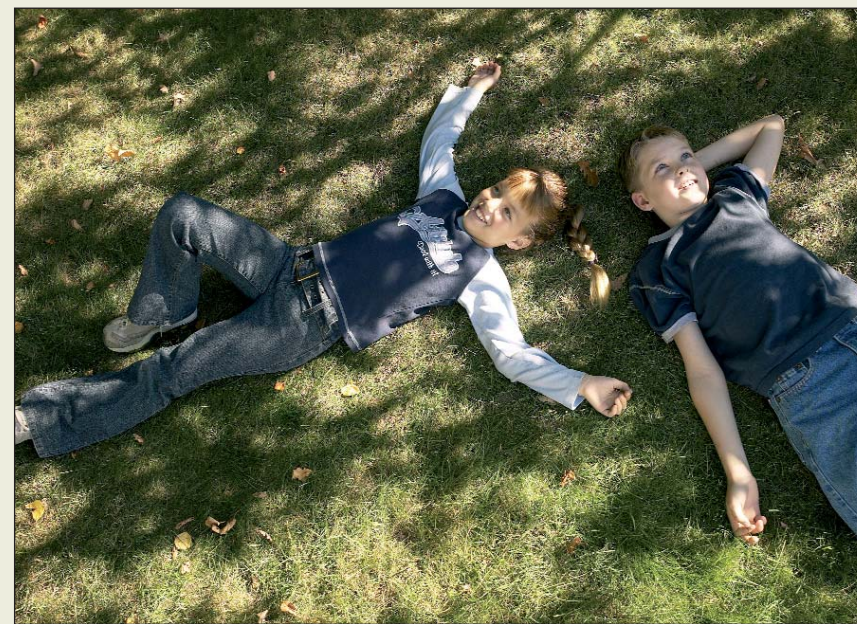
a gyermek életében, ahol elfogadó, szeretetteljes, meleg közösség veszi körül, amelyben biztonságban érezheti magát.

A gyermekek óvodában tartózkodásának 3-4 éve alatt a különböző szintű bibliai körök foglalkozások – napi csoportszintű beszélgetőkörök, a heti egy-két bibliai kör foglalkozás korcsoportonként, a heti egyszeri egész óvodát érintő hétkezdi áhítatok – közös célja: a gyermek megismerje Jézus Krisztust mint Megváltóját, aki annyira szereti a kicsinyeket, a felnőtteket, az időseket, hogy az ő rosszaságukért, bűneikért is vállalta Isten büntetését. Ennek elfogadásában és a későbbi életüket is meghatározó jó döntéseik meghozatalában segítjük a gyermekeket, amikor a történetekhez kapcsolódó aranymondásokat, arany Igéket tanítjuk meg nekik. Ennek elmélyítését segítik évközi alkalmaink: a hagyományos adventi bibliaverseny gyermekeknek, szülőknek; csendesnapjaink, „kincskeresés” alkalmaink, adventi, böjti, pünkösd evangélicióink, ökumenikus alkalmaink és gyermek-istentiszteleteink a templomban. Ezek az Igék a megváltásukra, az üdvösségük elérésére vonatkoznak. Ezeket összegyűjtjük a hozzájuk kapcsolódó énekekkel, majd a ballagó, búcsúzó nagycsoportosok tarisznyájába tesszük útravalóul. A címben szereplő kérdésre a válasz: Isten kezében, az Ő családjába tartozva lehetnek egyedül biztonságban gyermekeink. Adja Isten, hogy mindnyájan Hozzá tartozhassunk!

Lassú Tamásné
vezető óvónő

FÓKUSZBAN a gyermek A KERESZTYÉN GYERMEK – TÖBB? JOBB?

Persze, hogy több! Kezdjük ott, hogy egyszerűen jobb. Nem úgy, mint azok a vásott rossz kölykök, akik a játszótéren homokkal dobálták az én kis keresztyén gyereket.

Arról nem is beszélve, hogy a keresztyén gyerek mennyivel rendesebb: nem veszekszik, jó tanuló, szépen fel van öltözve, nem füllent, mindig kiáll a barátai mellett, nincs túl sok pénze, de nem is túl szegény, jó családból való, megosztja az uzsonnáját, nem csúfolja a duci osztálytársát, nem lóg, nem cigizik, nem iszik, nem kábítózik és így tovább. Tovább? Merre?

Valljuk be! Amikor mindenünkkel azon vagyunk, hogy rendes embert faragjunk a ránk bízott gyermekeinkből, akkor megkísért a gondolat: ha elég rendes keresztyén vagyok, akkor sikerül elég rendes keresztyén gyereket „előállítanom”, aki majd nem hoz szégyent se rám, sem a családra, sem a keresztyénségre. Pedig ez nem egészen így van! Ráadásul vannak időszakok, amikor sehogy sem látom a „rendességüket”. Nem veszem észre a

gyermekem simogatásra éhes tekintetét, nem érzélem figyelmet áhító pillantását.

Ilyenkor inkább a kiabálásba fulladok otthoni vitákat látom. Zavar, hogy hiába várom a segítséget a terítéshez és a bevásárláshoz. Bánt, hogy érdekesebb az internet a nagymama felhívásánál. Rosszul esik, hogy csak akkor van béke otthon, ha be van kapcsolva valami gép. Amikor pedig még az is kiderül, hogy ellógi az edzéseket, amikor hazahozza az igazgatóit, vagy amikor egyre több drága holmi kell és kell és kell neki... Akkor merre tovább?

Nyilván először a világot vádolom: az iskolát, az osztálytársait, a szomszédokat, a tévét, a reklámokat. Milyen más lenne, ha csak mi lennénk: mi keresztyének, így magunk közt! De hiába átkoztam el az összes külső veszélyt, mégsem lett ettől semmi sem jobb. Akkor állok neki az apját szidni: magamra hagyott a gondjaimmal. Tëssék, itt van ez a gyerek, szinte már felnőtt, de az apját nem sokat

látta! Nem volt, aki focizzon vele, nem volt, aki gyengéden lebirkózza, nem volt, aki sokatmondó pillantással megdicsérte volna az új frizuráját.

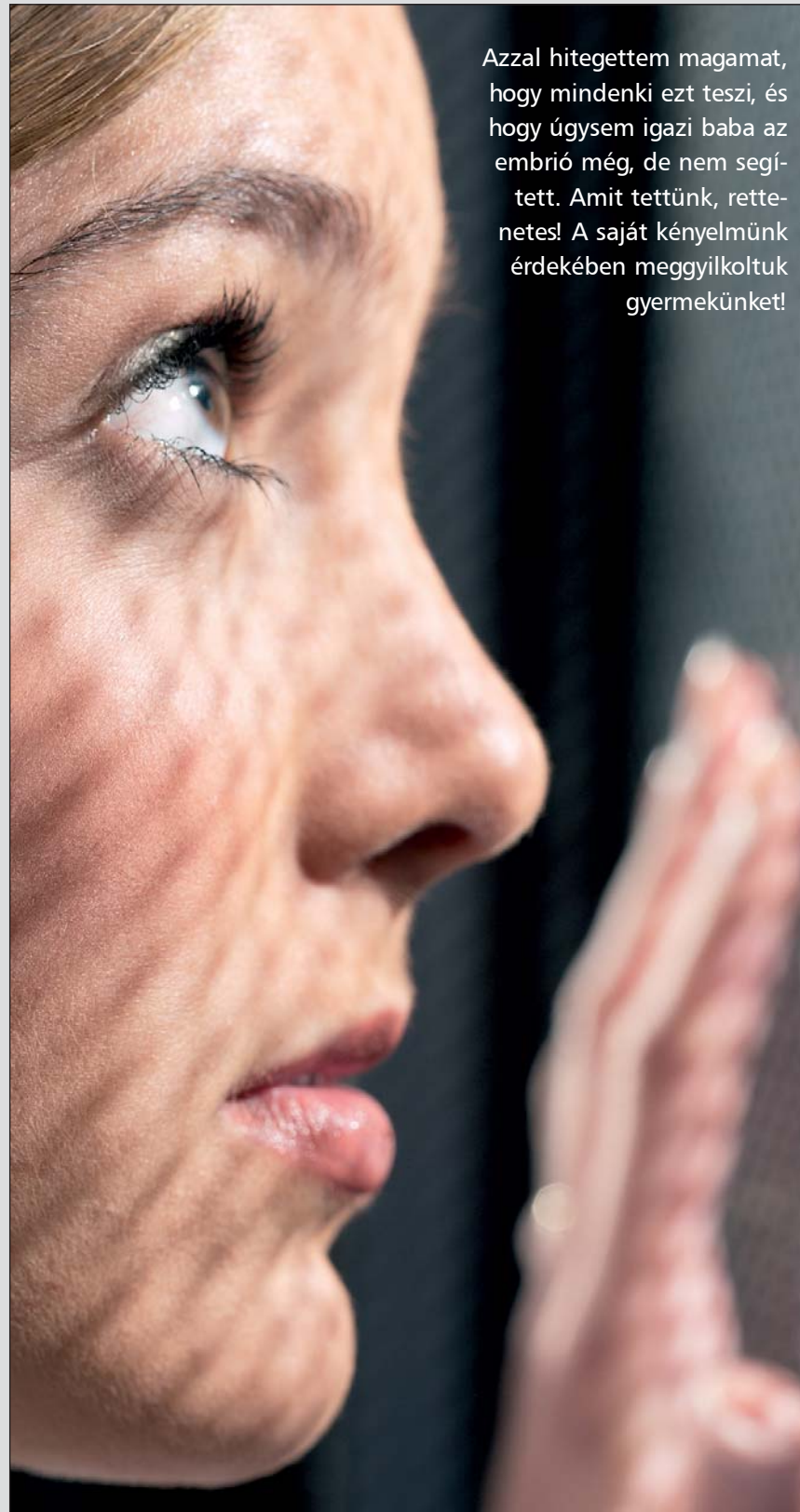
Ha pedig már ez sem segít, akkor kezdem el magam vádolni: Sejttem, miért eszik annyit, és hízik tőle, vagy miért nem eszik semmit, és egyre csak fogy tőle! Vagy miért lóg a szemébe a haja, és miért kell neki negyvenezer forintért cipő, és miért nem érdekli semmi! Mert nem szoptattam eleget annak idején, mert túl hamar vittem bölcsibe, mert nem beszélgettem vele eleget. Hiszen csak a magam álmait kergettem, nem hittem a gyereken, nem biztattam eléggé, nem engedtem el időben. Biztosan túlzottan óvtam a botlásai következményeitől, és hiba volt a ráfordítandó időt egyre nagyobb ajándékokkal kiváltani.

És itt, ezen a ponton jön be a keresztyén-ség. Amikor már nincs kit vádolni, akkor kiderül, hogy a keresztyén gyerek valóban „több”. De nem attól több az én keresztyén gyereket, hogy rajtam kívül vigyáz rá az Úristen is. Hiszen csodálkoznék, ha Isten a kis pogány ebadtákra másképp tekintene „odafönről”. Hanem azért több, mert az anyja (és apja, és nagyanyja és tanára...) nincs magára hagyva. Az én kis keresztyén gyereketnek az a többlete, hogy nekem, akire az a gyerek rábízott, van hova fordulnom. Nem a felelősség elhárításáért, nem egyszerű megoldásokért, hanem bocsánatért és reményért.

■ *Ittész Szilvia*

AZ ABORTUSZ KÖVETKEZMÉNYE

Azzal hitelgettem magamat, hogy mindenki ezt teszi, és hogy úgysem igazi baba az embrió még, de nem segített. Amit tettünk, rettenetes! A saját kényelmünk érdekében meggyilkoltuk gyermekünket!

Elvált nő voltam, amikor megtaláltam azt a férfit, akit kerestem, aki megadott nekem minden jót, amiről álmodtam. Barátom ugyan nő, két gyermekes apa volt, mégis belekezdünk a kapcsolatunkba. Miután pedig ő is elvált, összeköltöztünk és belevágtunk a mi saját életünkbe.

Nyaranként a barátom vendéglőjében dolgoztunk, egy kis üdülővároskában, míg a téli hónapokat a jachtján töltöttük kettesben, békében. Nem sokkal később teherbe estem.

Egy gyermek számunkra azt jelentette, hogy fel kell hagynunk szabadságunkkal, és elkötelezett, felelős életet kell élnünk piszkos pelenkák és bébiszitterek közt. Miután megtárgyaltuk az esetet, úgy döntöttünk, hogy az abortusz a legkényelmesebb megoldás mindkettőnk számára.

Amint megérkeztem a kórházba, máris rám tört a félelem és az elhagyatottság érzete. Egy ágyra fektettek, és ott hagytak egyedül. Ez órák hosszának tűnt abban a helyzetben!

A mellettem lévő ágyról egy fiatal nő szólított meg, és azt mondta, hogy ne aggódjak, neki ez már a negyedik abortusza, és egykettőre túl leszek rajta.

Ekkor teljesen megrémültem! Mivel római katolikus családban nőttem fel, értettem és tudtam, mi a jó és a rossz között a különbség, tudtam a szívemben, hogy nem lennék képes négy abortuszt túlélni. Szóval minden bátorságomat összeszedtem, nehogy megfutamodjam a döntésem elől.

És nemsokára már át is toltak egy másik szobába, ahol elkezdődött a félelmetes procedúra! A műtét igen fájdalmas volt,

és még rémítőbb volt a tény, hogy mindent hallottam és láttam, ami történik. Az abortusz után csüggedt voltam, és a lelkiismeret-furdalás gyötört. Reszkettem, félelem, szorongás és mérhetetlen harag áradt szét a testemben. Mindenkire mérges voltam. Haragudtam a barátnőimre, akik biztattak, hogy ez lesz a legjobb megoldás; a barátomra, aki végül is teherbe ejtett; és az orvosokra, mert nem próbáltak meg lebeszélni engem az abortuszról, és hogy elhallgatták a következményeket.

Végül úgy megkeseredtem, hogy a gyermekem apjával is szakítottam, és a szüleimnél, ikertestvéremnél kötöttem ki.

A testvéremnek is volt két „nem tervezett” terhessége. Ebből az egyik gyermeket adoptáltatta, a másikat pedig megtartotta és felnevelte. Mikor az ő házassága is tönkrement, máshol kereste az élete értelmét. Először a karrierben, majd más kapcsolatokban. Habár ekkor nem volt sem munkája, sem pedig férfi az életében, mégis valahogy nyugodtnak tűnt. Valami békességet adott neki, és segített az elkeseredettségén. Elmondta nekem, hogy a Bibliát olvassa, és lassan kezd érteni, miről is szól az élet valójában.

Egy nap a hosszú és sikertelen munkakeresés után nagyon elhagyatottnak éreztem magam, jobban, mint máskor. „Ha a bibliaolvasás megnyugtatja a testvéremet, miért ne segítene nekem is?” – tettem föl magamnak a kérdést.

Megtaláltam nagymamám Bibliáját a komód fiókjában. Mózes első könyvénel kezdtem olvasni, ahogy Isten megteremtette a mennyet és a földet.

Ez csodálatos – gondoltam magamban.

Habár arcomra fagyott a mosoly, amikor azt olvastam: „*aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja. Mert Isten a maga kép-mására alkotta az embert*” (1Móz 9,6).

Az a rémítő gondolat futott át az agyamon, hogy valaki azért jön, hogy engem megöljön, és ekkor félelmemben kiöntöttem lelkem a testvéremnek. Zokogva mutattam meg neki az igeverset, amit éppen olvastam.

„Mit is tehetnék?” – kérdeztem tőle kétségbeesetten kapkodva a levegőt – „a pokolban fogok kikötni a bűnöm miatt, kérlek, segíts!”

„Olvashatok neked valamit az Írásból?” – kérdezte.

„Igen!” – feleltem.

Kiment a szobából, és Bibliájával a kezében tért vissza. „*Mert úgy szerette Isten a világot – olvasta –, hogy megszületett Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert az Isten nem azért küldte el a Fiút a világra, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvözüljön a világ általa. Aki hisz őbenne, nem jut ítéletre.*” (Jn 3,16-18)

Ekkor megértettem, miért is halt meg értem Jézus a kereszten. Azzal, hogy elfogadtam Őt mint Megváltómat, megszabadított engem a fájdalomtól és bűneim súlyától; a kárhozat helyett örök életet adott nekem!

Imában kértem Istent, hogy szabadítson meg a bűneimből, és átadtam Neki az életem; kértem, hogy formáljon engem új emberré! Életem fájdalmai és a könnyeim szabadsággá változtak bennem.

A következő napokban észrevettem, hogy kell az emberekkel törődni, és másoknak is segítségre van szükségük. Már

nem zsörtölődtem, ha anyám megkért, hogy segítsék neki a házimunkában, sőt lassan már magamtól is tudtam, hogy miben segítsék. Még a káromkodást is elhagytam, ami már oly nagyon belém ivódott ösztön volt.

Egy szeretetteljes gyülekezetre találtam, ahol növekedhettem a hitben és az Ige tanulmányozásában. A sötét felhők elmúltak az életem fölül, meg tudtam bocsátani magamnak, és azoknak, akik az abortuszom részesei voltak.

Egy évvel később elmondtam az egész történetem bizonyágképpen, amikor egy nyári evangelizációs alkalmon vettem részt. Az este egy síró nő keresett fel engem. Terhes volt, és viaskodott magában.

„Keresztyén vagyok” – mondta –, „de míg nem hallottam a bizonyágtételed, arra gondoltam, hogy az abortusz az egyetlen megoldás a problémámra. Most megértettem, hogy a gondom nem szűnne meg, ha elvetetném a kisbabámat.” Azon az estén úgy döntött, hogy mégis életben hagyja a magzatát.

Azóta számtalan alkalommal volt lehetőségem elmondani másoknak a tapasztalataim és segíteni másoknak, akik terhet hordoznak. Úgy gondolom, Isten azért engedte megtapasztalnom mindezeket, hogy másokon tudjak segíteni. Élő tanúja vagyok Krisztus evangéliumának, ami Isten szabadítása mindenkinek, aki hisz Ő benne.

Dot Huff

Fordította: Széll Bulcsú

Forrás: Moody Monthly magazin

A GYERMEK A BIBLIÁBAN

1,1-2), s a gyermektelenség, a meddőség éppen ezért nagy szégyen. Hiszen a meddő asszony s a meddő házaspár Isten büntetésének tekinti terméketlenségét. A körülöttük lévők pedig ennek megfelelően bánnak velük. Annát vetélytársa sokat bosszantotta, „hogya felingerelje, mivel az Úr bezárta a méhét.” (1Sám 1,6) Erzsébet is, Zakariás felesége, így imádkozik: „Ezt tette velem az Úr azokban a napokban, amikor rám tekintett, hogy elvegye gyalázatokat az emberek előtt.” (Lk 1,25) A gyermekek nevelése a szülők közös feladata volt – „hallgass, fiam, apád intésére, és ne hagyj el anyád tanítását” (Péld 1,8) –, melynek alapelvét a szülők tiszteletében, célját pedig az Isten félelmében jelölték meg. A 4. parancsolat a szülők tiszteletét nevezi meg a boldog és hosszú élet titkaként: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az Úr ad neked!” (2Móz 20,12) Az Isten félelme pedig elengedhetetlen minden tudomány, minden ismeret, minden evilági bölcsesség számára, mert „az Úrnak félelme az ismeret kezdete, a bölcsességet és intést csak a bolondok vetik meg.” (Péld 1,7) Ezért a szülők elsőrendű feladata a nevelésben az, hogy Isten igéjére tanítsák gyermekeiket, s így nemzedékről nemzedékre hagyományozódjon át Isten szava. „Maradjanak a szívedben azok az ígék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házában vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!” (5Móz 6,6-7)

Kicsoda a gyermek a Biblia szerint?
A gyermekben teljesednek be Isten ígéretei.

Izrael népe számára a gyermek többet jelentett, mint a jövő nemzedékét s a házasság gyümölcsét. Számukra a gyermek és a sok gyermek Isten ígéretének beteljesedését jelentette: „Tekints föl az égbe, mondja – az Úr Ábrahámnak –, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! (...) Ennyi utódod lesz!” (1Móz 15,5)

Minden gyermek születése egyúttal emlékeztető is volt arra, hogy Isten szövetséget kötött Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal, és e szövetséghez hű is maradt. Ezért a későbbi időkben többször találkozunk az Ószövetségben gyermekekkel, akiket Isten már gyermekként kiválaszt és ígéje szolgálatába állít. A kis Sámuel, akit éjszaka szólít meg Isten, és bízza meg küldetéssel (nem is könnyűvel! Ld. 1Sám 3,1-18), éppúgy példája ennek, mint Dávid, aki még fiatal a katonáskodáshoz, apja legkisebb gyermeke, de Isten már királlyá választja őt. (1Sám 16)

Isten ígéreteinek koronája is gyermekhez kötődik. Egy gyermek által jön el Izrael, de az egész emberiség számára is az üdvösség. Egy gyermek veszi uralma alá a világot, győzi le az ember által legyőzhetetlen bünt, gonoszsgot és a halált, és teremt békességet Isten és ember között, mert „egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme!” (Ézs 9,5)

Ez a mindennek fölött álló ígért pedig a betlehemi jászolbölcsőben fekvő kisgyermek megszületésében teljesedik be (Lk 2, 1-14).

Kicsoda a gyermek a Biblia szerint?
A gyermek az istengyermekség kifejezője

Isten gyermekeire vonatkozó ígérete alapján születik meg egy nép, Izrael népe, a választott nép, amely úgy tekint magára, mint Isten gyermekére. Mózesnek ezt kell mondania Egyiptomban a fáraónak: „Így szól az Úr: Izrael az én elsőszülött fiam!” (2Móz 4,22) Az Ószövetség sokistenhitű világában Izrael népe az Úré, aki megszülte őt, s akinek ő a gyermeke. Izrael népének története éppen ezért egy ember életének történetéhez hasonlítható, mely a születéstől a gyermekkoron át vezet a felnőtt életig. „Még gyermek volt Izrael, amikor megszerettem, Egyiptomból hívtam ki fiamat.” (Hós 11,1)

Az istengyermekség ószövetségi gondolata az Újszövetségben is megjelenik, sőt kiteljesedik. Isten új népe, az egyház, melynek tagjai minden népből és nemzedékből valók, mind Isten gyermekei lesznek. Ebben az értelemben mondja Pál a galatáknak: „Ti pedig testvéreim, Izsák módjára az ígért gyermekei vagytok.” (Gal 4,28)

Isten új népének gyermekei nem származás, hanem újjászületés által válnak istengyermekké: víztől és Lélektől (Jn 3,5), azaz keresztség és Szentlélek által születnek meg.

A keresztyén ember és a keresztyén gyülekezet Isten újjászült gyermeke és népe, melynek élete ugyanúgy hasonlít az ember élettörténetéhez a csecsemőkortól a felnőttkorig. „Tejjel tápláltak titeket, nem kemény eledellel, mert még nem bírtatok volna el.” (1Kor 3,2)

Míg e földön él a keresztyén ember az istengyermekség töredékes, de egy napon teljessé válik. „Szeretteim, most

Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk.” (1Jn 3,2)

Kicsoda a gyermek a Biblia szerint?
A gyermek a bizalmas ráhagyatkozás mintája

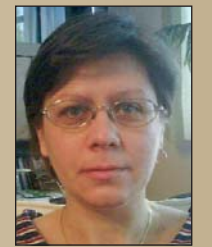
Mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben és mai korunkban is a gyermek a felnőttek gondoskodása nélkül nem tudna felnőni, még élni sem. Ezért mindig kiszolgáltatott a felnőtteknek, s mindazt, amit kap tőlük, visszaadni, megfizetni nem tudja. Mint ajándékot fogadja el a gondoskodást, és bizalommal várja a felnőttől a szeretetet, a segítséget.

Ezért mondja Jézus a tanítványainak: „Aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.” (Mk 10,15) Jézus a felnőtt elé a kisgyermeket állítja mintául: úgy tekintsetek ti is Uratokra, Istenetekre, ugyanazzal a bizalommal és kiszolgáltatottságotok tudatában, mint a kisgyermek; és amint a gyermekek megkapják szüleiktől a gondoskodást, úgy Isten is megajándékoz benneteket üdvözítő kegyelmével.

Mert Isten országában helye van a gyermekeknek: azoknak, akik életútjukon még a gyermekség korában járnak, és azoknak is, akik istengyermekké váltak víztől és Lélektől, és gyermeki lélekkel Istentől várnak minden jót, bűnbocsánatot, életet és üdvösséget.

Jézus mondja: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, (...) mert ilyeneké az Isten országa.” (Mk 10,14)

■ *Isó Dorottya*

Konfirmációi óra:

– Mit tudtok Luther Mártonról?
– Én azt tudom, hogy kabátot neveztek el róla.

– Ki ismeri az Apostoli Hitvallást?
– Én ismerem, az egy mondóka.

Amikor nagyon szomorú voltam, 4-5 éves fiam így vigasztalt:
– Ne sírj, anya, veszek neked távirányítós Bibliát!

Jóbot számos csapás érte. Gyermekait elvesztette, barmai megdöglöttek, és mindezek tetejében egyedül kellett élnie a pusztában a feleségével.

A Bibliát Gutenberg találta fel.

A harangvirág a bambuszok családjába tartozik.

Az oroszán jellemzése: hangja vastag, látása gonosz.

Barbarossa seregében kitört a pestis, amely elől maga a császár is csak álruhában tudott elmenekülni.

A fecske költöző madár, olyan, mint a gólya, csak sokkal kisebb, és nem hasonlít rá.

Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.

Szent Istvánt Asztrik apát kente fel a trónra.

Aropolis volt a nőstény farkas, mely Rómeót és Júliát megszoportatta.

Szegény árva kislány volt Marika, sem apja, sem anyja, a nagynénje is csak úgy könnyöreléteből hozta a világra.

A tehén igen hasznos állat, fejés után tejet ad nekünk, és ha nem sikerül, akkor ökök.

Petőfi megható módon szerette édesanyját, ez kiténik abból a verséből is, melyben azt írta: „Bár maradtam volna benne végig!”

– Anya, nem igazság, hogy csak két fiút szültél!
– mondja a négyéves kisfiú, akinek csak három nővére van.
– Kettőt? És ki az a kettő?
– Hát én meg az Apa.

A szegénység és a gazdagság közt nagy különbség van. A szegényeknek nincs semmijük, a gazdagok pedig azt hiszik, hogy nincsen semmijük.

A fiúk máshogy játszanak, mint a lányok. A fiúk állandóan csiklandozni akarnak. A lányok többet beszélgetnek, de az nem annyira érdekes.

A fiúk nagyszájúbban születnek, mint a lányok. A fiúk belsejében nagy ordítás lakik, aminek ki kell szabadulnia. A lányok belsejében kis dolgok vannak, nekik elég, ha kicsit nevetnek és futkároznak.

Akkor megy férjhez az ember, amikor másvalakit jobban szeret önmagánál. Szerintem ez nem lehet túl könnyű.

És akkor a pap megkérdezi, akard-e házastársadul azt, aki melletted áll, vagy valaki más. Általában nem áll ott senki más, ezért azt válaszoljuk: akarom.

Ha a tanárok is eljárnának dolgozni, a gyerekeknek nem lenne hova menniük.

Kétféle angyal van, szokványos és őrangyal. Az őrangyalokat ágyúból lövik ki, ezért kócosabb a hajjuk.

Mózes a legklasszabb. Mózes képes a tengerfenéken gyalogolni. Allahnak csak repülő szőnyege van.

Amikor nagyinak begyulladtak az ízületei, nem tudott már előrehajolni, hogy kifesthesse a lábán a körmeit. Most mindig a nagypapa festi a nagy körmeit, pedig neki is ízületgyulladás van. Ez a szeretet.

A szeretet az, amikor a kutyusom megnyalja az arcom, akkor is, ha egész nap nem foglalkoztam vele.

A szeretet az, amikor anyu a legfinomabb csirkehúst odaadja apunak.

A zongoravizsgámon egyedül voltam a színpadon, és nagyon féltem. Odanéztem a közönségre, és apu ott mosolygott és integetett. Csak ő mosolygott. Ezután már nem féltem.

A világűrnek nincs vége. Vagy az is lehet, hogy ott van vége, ahol az Isten háza kezdődik, egészen ott a kerítésnél.

Összeállította: Mány Erzsébet

JÁTSZÓ-EMBER. HÍVŐ-EMBER. GYEREK-EMBER.

Ady írta 1908-ban:

„A hit valami olyan portéka, mely minden korszak embereinek számára akképpen jut, mint a kenyér; – volt eset rá, hogy Párizsban is külön számítottak fel kenyeret az étkezésnél, és Budapesten kétszer annyit adtak két krajcárért, mint ma. Az okos közgazdászok megmondják a kíváncsiaknak, hogy micsoda konstellációk az okai ennek. De a HIT gazdaságilag megmagyarázhatatlanabb a gabonánál és a kenyérnél. Nem igaz az, hogy valahonnan az északi vagy déli sarokról egy pesszimista áramlat indul útnak az emberek lelkeire.

De az igaz, hogy a hit ma még az új szívek birodalmában is talmi. Nincs HIT, és teljességgel nincs hit a Duna-Tisza táján, ahol általában mindig kevés volt.

A delejtű emberekről beszéltek, ami nyilvánvaló – az érzékenyekről és az értelmes szomorúakról.”

Kik is ezek a „delejtű-emberek”, a poéta-lelkű emberek?

Nehezen kartotékolhatók, és mi nehéz, aki nehéz, arra általában rárakják a típusfázékfedőt: „összeférhetetlen”. „Nem közénk való.” Így kényelmesebb.

Kivel összeférhetetlenek? Kikkel? Hová tartoznak? Kihez tartoznak? Kikhez? Igazat mondanak? Hazudnak? Gyávák? Barátok? Ellenségek? Honnan jönnek közénk, hová tartanak? Hatalmat akarnak-e, vagy csak munkálkodnak egyre?

„Kívülről igaznak látszotok ugyan az emberek előtt, de belül rakva vagytok

képmutatással és törvénytelenességgel. Ennek okáért íme prófétákat, bölceket és írástudókat küldök én hozzátok – és azok közül némelyeket megöltök, megfeszítetek, másokat azok közül megos-

Latinovits Zoltán gyermekkorában

tanulmányában. – „Sohase fogom megérteni, hogy ezt a címet a felnőttek számára nem olyan kivételesen adják, mint az Aranygyapjas rendet! Petőfire hiába keresnénk az összes nagyszótárú nyelveken több és nagyobb jelzőt: GYERMEK! Viszont nincs is e joggal megbíráható teremtésnek, világnak, életnek külön, istenibb produktuma, mint a gyermek. A gyermek az elevenség, az öröm, jövőbe ható ígélet: a bilincsbe nem vert ember, az igazán igazi isten!”

Lehet, hogy a művész az Időpelenkázta gyermek?
Lehet, hogy Van és Nincs között biztos hajósunk a Poéta?
A fogantatott gyermek? Valamilyen Izgága Jézus?

Hitem szerint az. Nyilván hajtja őt valami, az örökkévalóság returjegyével utazót, hogy szóljon, toporzékoljon és tanítson – hogy közvetítsen...
Csak kompol ég és föld között föl s alá, föl s alá...
Van benne valami a föld állandóan változó zamatából, a fák imbolygó titkaiból, az állat szimatoló ösztönéből, az Égbolt könyörtelen statikájából és a vizek imát mormoló zúgásából. A múltat ülteti lázas szeméibe, és kezében a jövőt morzsolgatja. Többfelé él, többfelé figyel. Kikeletre, fagyra is. Élőre is, halottra is.

Lehet, hogy a művész az Időpelenkázta gyermek?
Lehet, hogy Van és Nincs között biztos hajósunk a Poéta?
A fogantatott gyermek? Valamilyen Izgága Jézus?

Hitem szerint az. Nyilván hajtja őt valami, az örökkévalóság returjegyével utazót, hogy szóljon, toporzékoljon és tanítson – hogy közvetítsen...
Csak kompol ég és föld között föl s alá, föl s alá...
Van benne valami a föld állandóan változó zamatából, a fák imbolygó titkaiból, az állat szimatoló ösztönéből, az Égbolt könyörtelen statikájából és a vizek imát mormoló zúgásából. A múltat ülteti lázas szeméibe, és kezében a jövőt morzsolgatja. Többfelé él, többfelé figyel. Kikeletre, fagyra is. Élőre is, halottra is.

Lehet, hogy a művész az Időpelenkázta gyermek?

Lehet, hogy Van és Nincs között biztos hajósunk a Poéta?

A fogantatott gyermek? Valamilyen Izgága Jézus?

Hitem szerint az. Nyilván hajtja őt valami, az örökkévalóság returjegyével utazót, hogy szóljon, toporzékoljon és tanítson – hogy közvetítsen...
Csak kompol ég és föld között föl s alá, föl s alá...
Van benne valami a föld állandóan változó zamatából, a fák imbolygó titkaiból, az állat szimatoló ösztönéből, az Égbolt könyörtelen statikájából és a vizek imát mormoló zúgásából. A múltat ülteti lázas szeméibe, és kezében a jövőt morzsolgatja. Többfelé él, többfelé figyel. Kikeletre, fagyra is. Élőre is, halottra is.

Lehet, hogy a művész az Időpelenkázta gyermek?

Lehet, hogy Van és Nincs között biztos hajósunk a Poéta?
A fogantatott gyermek? Valamilyen Izgága Jézus?

Latinovits Zoltán:
Ködszurkáló (részlet)

MEGKÉRDEZTÜK...

BENCZÚR LÁSZLÓ
– Északi Evangélikus
Egyházkerület
Ki nekem Jézus?

Az égbolton ősidők óta ugyanott talál-

ható északi sarkcsillagot fontos irány-meghatározónak és akár az örökkévalóság jelének is tekinthetjük. Számomra azonban – mint minden keresztyén számára – életem biztos eligazodási pontja Jézus. Szelíd tekintetét magamon érzem minden rezdülésomban: ha a szeretettel vagyok, ha az alkotás izgalma kerít hatalmába, ha valami gyönyörködöt, vagy ha napról napra bűnimmal szembesülök. Ez az érzés ugyanaz, mint amit kétezer évvel ezelőtt Péter élt meg a kakas megszólalásakor és a keresztt alatt.

Vállalt halálával felém áradó szeretetét hittel érzem, feltámadásával az örök élet reménységét táplálja szívemben, s hogy mindezt befogadhatom, Szentlelkének munkája.

Milyen egyházzal álmodom?

Az egyházzal kapcsolatosan, ha álmaim nincsenek is, vágyaim vannak. Nagy felelősségünk, hogy szekularizálódó világunkban visszataláljunk szakrális alapjainkhoz. Ehhez azonban a hitükben megerősödött közösségévé kell válnunk.

Nem elég, ha korszerűen szervezett emberi közösség vagyunk, Jézus Krisztus felénk nyújtott karját kell felismerünk, és vele alkotni közösséget. Azért vállaltam felügyelői tisztséget immár a második püspököm mellett, hogy segítségére legyek abban a fáradozásban, hogy minél többen megérezzék a feltámadott Jézus szeggel átszúrt, szerető kezének ölelését.

Általánosnak tűnik az a nézet, hogy a lelkészek a lelki, a felügyelők pedig a működési feladatokkal foglalkoznak. Természetesen a világi hivatású egyházi vezetőknek is hitvalló keresztyének kell lenniük, ezért a három egyházkerületi felügyelőt kérdeztük meg: Mit jelent számukra Jézus, és milyen egyházzal álmodnak.

RADOSNÉ LENGYEL ANNA
– Déli Evangélikus
Egyházkerület
Ki nekem Jézus?

Számomra az etalon, a mérce, a hit forrása, alapja. Mindig a helyzetnek megfelelő válaszokat adta, okos, békességes, szelíd volt, ezt szeretném én is a mindennapjaimban legalább megközelíteni. Nem mindig sikerül, de nagyon igyekszem.

Ő az erőforrás, aki nélkül nem tudnék élni – ezt tanították szüleim, jó lelkészeim, s magam is tapasztaltam ennek az igazságát.

Milyen egyházzal álmodom?

Nem álmodom más egyházzal; abban élek, ami van. Miért is álmodnék? Nekem a hit valósága és a Biblia igazsága; Isten és Jézus Krisztus elegendő, és ezeket mind megtalálom az egyházban.

Mindez persze nem jelent kritikátlan-ságot. Arra törekszem most mint országos felügyelőhelyettes és kerületi felügyelő, korábban pedig mint presbiter, hogy evangélikus egyházunkban valóban benne legyen az evangélium. Nem az én tetszésem számít, hanem az evangélium. Lutherrel együtt vallom, hogy egyház ott van, ahol az evangéliumot hirdetik és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki.

Baj akkor van, ha ettől térünk el, és politikai fórumnak vagy egyesületnek tartjuk az egyházat, ezért az ilyen szemlélet ellen mindig küzdök. Az egyház emberi képződmény, botladozó teremtmények alkotják, tehát vannak benne hibák, de

ezek ellen lehet tenni. A gyülekezeteket is azért látogatom, hogy ne csak érzékeljem a problémákat, hanem – ha módomban áll – segítsen orvoslásukat.

SZABÓ GYÖRGY
– Nyugati (Dunántúli)
Evangélikus Egyházkerület
Ki nekem Jézus?

Az önzetlen krisztusi szeretet megtestesítője. Tudatos egyházi munkálkodásom óta erőforrás.

Alapvető cél kellene, hogy legyen, hogy az ember fel tudja nevelni a gyermekeit – legalább hármat –, és el tudja tartani időse szüleit, ha erre rászorulnak. Jézus a példázatok kimeríthetetlen forrását nyújtja. Kortársainak napi kérdéseire azonnal tudott magyarázatot adni, így az egyszerű emberek is megismerhették problémájuk gyökerét, s esélyük lett arra, hogy legközelebb elkerüljék a hasonló helyzeteket. Ma is erre van szüksége az embereknek: jó, követhető példát kell mutatni számukra!

Milyen egyházzal álmodom?

Mint az őskeresztyének, olyanról. Ahol a kívülállókról ismernének fel bennünket, hogy „Jé, ezek ennyire szeretik egymást!” Ahol a közösségi élmények rendszeres erőforrást jelentenek mindenki számára, ahol mindenkit szeretnek, ahol mindenki fontos, s ahol a függetlenséget is tapasztalja az, akinek pillanatnyilag arra van szüksége.

■ Hulej Enikő

ÉLŐ GYÜLEKEZET

Foto: Hulej Enikő

Az élő gyülekezet ismertetőjele a lelki alkalmak kihasználása, megbecsülése. Hiszen úgy tudunk adni másoknak, ha előbb mi magunk töltöztünk. Sem lelki, sem anyagi tekintetben nem lehetünk adakozók, ha mi magunk üresek vagyunk. Ha lélekben kiüresedettek, megfáradtak, reményvesztettek vagyunk, nem tudunk mások felé fordulni, másokon segíteni sem lelki, sem testi értelemben. Ezért áldásos minden olyan alkalom, amelyen Isten igéjéből erőt meríthetünk.

Hatodévesként ezt nap mint nap megélem, megélhetem. Minden hétfő délelőtt és csütörtökön délután az idősekkel bibliórát tartunk, melyen nem csak a kijelölt igeszakaszt vizsgáljuk, hanem egy kicsit magunkat, egymást, s a gyülekezetet is, az élő gyülekezetet, természetesen az imádság tükrében.

Az egymásért, az épülésért elmondott imádságok igenis meghallgatásra letek,

hiszen gyülekezetünk egy új programmal várja azokat a szülőket, leendő szülőket, akik gyermekeikkel minden második hét szerdáján szívesen együtt vannak egy kis közösségben, a baba-mama klubban, amelyet gyermekdalokkal, versekkel, játékokkal színesítünk.

A kisgyermekes családok – hogy ne szakítsuk el őket még vasárnap sem az istentiszteletől – az igehirdetés alatt egy kivetítő segítségével egy meleg teremben lehetnek részesei az alkalomnak. Így is építjük az új ereket, hogy valóban élő és ne haladó gyülekezetéről szóljon munkánk.

Ezzel egy időben a gyermek-istentiszteleten magyarázzuk el a kijelölt igeszakaszt a kisiskolások nyelvén.

A fiatalokra, a felnőttekre is figyelmet kell fordítanunk, hogy az élő gyülekezet valóban éljen, és ne vegetáljon, ne legyen magára hagyott.

Ezt élhette át az a 17 ifjú pár, akik egy va-

sárnap délután esküvővel kapcsolatos problémáikat, kérdéseiket hozhatták magukkal, melyeket együtt beszélünk át, közösen. Természetesen személyes beszélgetésekre is sor került, de fontosnak tartottuk, hogy érezzék, életük legnagyobb és legszebb előkészületeiben, perceiben igenis számíthatnak a segítségünkre.

Felnőtt bibliórakon énekekkel, imádságokkal, nyitott szívvel figyelünk egymás gondjaira, örömeire az ige tükrében.

A lelki gazdagodás mellett ugyancsak a testvéri találkozás áldott lehetőségei a szeretetvendégségek. Már évek óta testvéri találkozásra hívjuk meg egy-egy szomszéd gyülekezet tagjait, hogy lelkészsükkel együtt beszámoljanak életükről, szolgálatukról, megismerjük örömeiket, nehézségeiket, erősítsük egymást és tanuljunk egymástól.

Mindig nagy örömet jelentenek az egyes csoportoknak rendezett külön alkalmak.

A gyermekek és fiatalok számára a nyári tőserdei kirándulás és a karácsonyi műsor, az énekkarosokkal az együtt töltött próbák, a presbitereknek a közös alkalmak, és a felsorolás még korántsem teljes.

Hatodévesként kérdezem magamtól: élő-e a kecskeméti gyülekezet? Én most Isten kegyelméből ebben az évben élhetek benne, együtt lélegezhetek vele, erőt nyerhetek tőle, hogy a későbbiekben ezt a „Lélekzet vételt” magammal vihessem, és továbbadhassam azoknak, akiknek nagy szükségük van rá, hiszen ezért élek, ezért szeretnék lelkész lenni.

Élő-e a kecskeméti gyülekezet? Ez olyan kérdés, mintha azt kérdeznék tőlem: élsz még? Igen, élek, ha Isten úgy akarja, ha ez az Ő áldása, akkor igen, élek, akkor igen, élő gyülekezet a kecskeméti gyülekezet.

■ *Ponicsán Erzsébet*
hatodéves lelkészjelölt

Aki tíz éven át skinhead volt

ÚJ ÉLETET KAPTAM JÉZUSTÓL!

A család, amelyben felnőttem, nem volt ideális egy gyermek számára. Szüleim gyakran veszekedtek, édesapám ivott. Sokszor féltem, menekültem ebből a légkörből. Már öt éves koromban elkezdtem diszkóba és kocsmába járni, rendszeresen alkoholt fogyasztottam, és rászoktam a dohányzásra is. Azt hittem, hogy ez majd feledtetni velem az otthoni dolgokat. Mindezek ellenére nem úgy nőttem fel, hogy ne hallottam volna sohasem az Úr Jézusról. Nagymamám sok imádságra megtanított. Tíz éves koromban verset szavaltam karácsonykor a templomban. Jártam hittanra és konfirmáltam is 1991-ben. A konfirmáció után ifjúsági órákra is elmentem. Aztán később ezek elmaradtak, és az életem más irányt vett, távol kerültem Istentől. Most már úgy érzem, hogy rengeteg mindent elszalasztottam, elmulasztottam az életemből. Megismerkedtem a skinheadekkel, velük jártam koncertekre és bulizni. Ilyen alkalmakkor szinte mindenki részeg volt. Ebből én sem maradtam ki. Ekkor, míg

a bűnnek éltem, sok rossz dolgot kipróbáltam. Életem ekkoriban a paráznság is jellemezte. Előfordult, hogy sántáni hatalommal kerültem kapcsolatba. Részt vettem szellemidézésen, érdeklődéssel hallgattam jóslatokat, és horoszkópokat olvastam. A volt barátom és társai csalásra is rávetek. Egy alkalommal drogosok közé mentünk, de nem éreztem ott jól magam. El is mentem, vagyis elszaladtam, és egy temetőnél álltam meg. Felnéztem az égre, és Istenhez kiáltottam: „Uram mit tettem?” Ezután nagy

fényesség jelent meg az égen, és hangot is hallottam, amely azt mondta: „Té nem azért születél, hogy ezen az úton járj!” Ezt az élményt sokáig magamban hordoztam, senkinek sem mertem elmesélni. Ezek után elkezdtem imádkozni és Bibliát olvasni, bár még nem igazán értettem. A volt barátommal a kapcsolat egyre elviselhetetlenebbé vált, de még egy darabig együtt maradtam vele. Szinte minden este sírva imádkoztam és kértem az Urat, segítsen, mert már nem bírok tovább így élni. Ígéretet is tettem Istennek, hogy ha megszabadít, egész hátralévő életemben Őt fogom szolgálni, és Ő meghallgatta imádságom. 2003 júliusában végleg elhagytam volt barátomat. 2003 augusztusában elmentem a lelkészünkhöz, és elmondtam neki mindent, ami velem történt. Ő azt ajánlotta, hogy menjek el Biatorbágyra a belmissziói csendeshétre. Azzal is biztatott, hogy az Úr teljesen meg fogja változtatni az életem. Ez nekem akkor még hihetetlennek tűnt.

Közben a sátán mindenáron meg akarta akadályozni, hogy az Úr Jézushoz közel kerüljek. Állandóan féltem, hogy követnek, figyelnek, éjszaka nem mertem elaludni, és hallucinációk is gyötörtek. 2003. szeptember 2-án kórházba kerültem, pszichiátriai zárt osztályra. Ott nagyon szörnyű volt. Úgy kezeltek, mint valami bolondot. Egyik alkalommal, mikor a lelkészünk meglátogatott, egy ígérlapot hozott magával, amin ez állt: „Az Isten, aki szólt, sötétségből világosság ragyogjon fel, ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben.” (2Kor 4,6). A kórházi kezelés alatt elengedtek ideiglenesen szabadságra, így 2003. szeptember 21-én elmehettem Biatorbágyra. Oda is félelmekkel telve érkeztem, amit észre is vettek rajtam a lelkigonozók. Margit néni sokat foglalkozott velem. Neki mondtam el azokat a bűneimet, amelyekre az Úr rámutatott, Isten előtt megvallottam és letettem azokat. Az Úr Jézus csodálatos kegyelmében részesültem, és Isten

gyermekként újjászülettem. Az első ige, amelyet Biatorbágyon az Úrtól kaptam: „*Vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napnak, és mindent leküzdve megállhassatok.*” (Ef 6,13) Amióta újjászülettem, próbálok életemet az Úr akarata szerint élni. Nem a sátánnak, hanem Istennek szolgálni, hű és engedelmes gyermeke lenni. Visszatértem a gyülekezet közösségébe, minden vasárnap eljárók az isten-

tiszteletre és a bibliaórákra is. Szolgálatot is vállaltam, a templomtakarításban segíték. Az Úr kegyelme sok mindentől megóvott, segített abban is, hogy a cigarettát letettem. 2004 szeptemberében elkezdhettem az esti gimnáziumot, ennek köszönhetően jövőre érettségizem. Ami egykor hihetetlennek tűnt, mára már valóságossá vált: az Úr teljesen megváltoztatta az életem. Megtaláltam az igazi értelmét az Úr Jézusban, és most már tudom, hogy Ő az Út, az Igazság és az Élet. Senki sem mehet az Atyához, csakis általa. „*Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, és amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értem.*” (Gal 2,20)

■ K. Sz.

Részt vettem szellemidézésen, érdeklődéssel hallgattam jóslatokat, és horoszkópokat olvastam.

IMÁDKOZVA

KÓRKÉP

A felmérések és a közvélemény-kutatások korát éljük. Mindenről megkérdezzük bennünket. Arról azonban nem készült felmérés, hogy a magyar evangélikusok hogyan imádkoznak – kegyes szóhasználat – milyen az imaéletünk. Talán jobb is. Azt hiszem, a legtöbb evangélikusnak keresztelt honfi és nemzettársunk nem is értené a kérdést. Így azután el is jutunk a válaszig: hát így.

Ezt kell szembeállítani azzal az igazsággal, hogy amilyen az imaéletünk, olyan a hívő, illetve keresztyén életünk is. Attól tartok – finoman szólva – ványadt. Úgy erőtlenséggel, hogy közben majd megszakadunk az erőlködéstől! Mint amikor az úszó kezét és lábát összekötik, hogy úgy ússzon. Nem csoda, hogy fuldoklik, és nem halad előre. Ugyanakkor a keresztyén élet „csapatban történik”. Így hát, ha sokaknál ily szomorú a helyzet, akkor a gyülekezetek és az egyház is erőtlenséggel. Ennek ma tanúi vagyunk mi, magyar evangélikusok. Oka pedig az, hogy sem a „belső szoba” csendjében, sem pedig a közösségben folytatott imádkozás nem gyakorlatunk. Pedig mind a kettőre a Biblia tanít: Jézus sokszor visszavonult, és egyedül imádkozott; pünkösöd után a gyülekezet egy volt az imádkozásban. Lelki életünk minden szintjén meg kell újulnia imaéletünknek.

AZ IMAÉLET LELKI SZINTJEI

Ha már léteznek ezek a szintek, és már „lélegeznek”, azaz működnek életünkben, akkor imaéletünket gyakoroljuk ezeken a szinteken, és újuljanak is meg bennük. Ha ezek nincsenek, akkor meg kell születniük. Először a „belső szobának”. Amikor már természetes és bizalmi a beszélő viszonyunk a Mennyei Gazdánkkal, akkor tudunk kérni tőle lelki testvért, majd pedig közösen imaközösséget, gyülekezetet. Így valósul meg az imádkozó gyülekezet és egyház, a helyben topogó – hogy ne mondjam –, fuldokló, erőtlenséggel.

Belső szoba, vagyis ahol minden elkezdődik

Mi történik, illetve minek kell történnie ebben a „szobában”? Egy folyamatnak, mely az Istenre figyelés csendjével kezdődik. Ő ugyanis beszélni szeretne velünk. Ha ezt az isteni szándékot nem halljuk, akkor ez azért van, mert mindenre és mindenre figyelünk, csak Őreá nem. Luther minél elfoglaltabb volt, annál többet imádkozott, és volt négyszemközt az ő Urával.

Az Istenre figyelés csendjére az időt és a helyet tőlünk kéri a mi Mennyei Gazdánk. Mégpedig abból, amit Ő adott nekünk. Rendszeresen kell lenni időnknek és lelki „csendhelyszínnek”, ahol a „belső szoba” élni kezd. Ha neked, testvérem, eddig nem volt, és most elkezdted, lehet, hogy furcsán néz majd rád a családod. Nem baj, majd megszokják, hogy a Mennyei Gazdával beszélsz meg mindent. Hátha egyszer ők is elkezdik. Ebben a „belső szobában”, ebben az Isten előtti csendben a szív és a száj megnyílik. Először csak dadogva, meg összefüggéstelenül az Istenhez beszélsz. Nem csak azért, hogy kérj valamit. A csend, belső imát indukál. Döbbenetes lesz az, amikor először hallod meg, hogy szavaid közben Valaki megszólal. Nem tudod, hogy hallod vagy gondold. Ez nem is érdekes. Az viszont előbb-utóbb világos lesz előtted, hogy csendben a szavak nem egyoldalúak és egyirányúak. Onnan tudhatod, hogy nem a saját hangod, vagy Istenen kívüli hatalom szól hozzád, ha egy idő után méltatlannak, erőtlenséggel, lelkileg piszkosnak,

egyszóval bűnösnek kezdted érezni magad. Vagyis összetörve. Ez annyit jelent, hogy a Szent Isten erőterébe kerültél, és Ő látatja meg veled mindazt, amit észrevettél. Mennyivel más ez, mint amikor a többi sok millió vallással együtt te is azt mondtad: „nincs hibátlan ember, én sem vagyok az” – és ezzel szinte felmentetted magad. És mintha belül kezdene fájni valami... Ez után már szinte „magától” jön a válogás és bánom belső kiáltása. Ilyenkor jó egy lelkipásztor vagy egy lelki testvér. Istennek mondom, de olyan előtt, aki testvérem a Krisztusban. Evangélikus gyakorlatunkból szinte kivont a személyes bűnvallás (magángyónás). Testvéred tanú-szolgálatában kérd a feloldozást. Ez az Úr rendelése! A „belső szoba kitakarítása és átrendezése” után meglepődve fogod tapasztalni, hogy lelki-közösségi igényed lesz.

LELKI TESTVÉR

Egy csendesnapon elmondtam azt a személyes, családi történetem, hogy évekkel ezelőtt az egyik kislányom – aki akkoriban lett Jézus Krisztus követője –, így sóhajtott fel: „De jó neked, édesapa, van imapárod!” Arra fel mondta, hogy hetenként egyszer találkozom egyik lelki testvéremmel, és imádkozunk. A csendesnap után megkeresett két fiatal, 15-16 év körüli leány, hogy ők is szeretnének imapárok lenni. „Tessék mondani, hogy kell azt csinálni” – kérdezték. Hosszan beszélgettünk, melynek a végén azt mondtam nekik, hogy két dolog fontos: „a hűség és a rendszeresség, a többi ajándékba kapjátok.” Ez a két leány harmadik éve imádkozik rendszeresen együtt. Ők lelki testvérek. Gyülekezetünkben három fiatalasszony kezdett észrevétlenül és feltűnés nélkül hetente egyszer imádkozás céljából

összejönni. Ők is lelki testvérek.

KÖZÖSSÉG

Mégpedig imaközösség. Gyülekezeten belül. De jó, ha azok is részt vesznek benne, akik lelki testvéri imakapcsolatban vannak. Ugyanakkor egyelőre még intim testvéri közösség nélküliek is, hála az Úrnak, sokszor tagjai a gyü-

leten. Imahátterei lesznek a lelkésznek is szolgálatában. Imádkoznak a presbiterekért, a gyerekmunkáért, az ifiért, egy-egy gyülekezeti tagért, az úrvacsorai közösségért, a megkeresztelendő gyermekért stb., de ezen túl imaszolgálatot vállalnak a gyülekezet alkalmain: istentiszteleten, szeretetvendégségen, csendesnapon, kirándu-

lekezeten belüli imakör(ök)nek. Ifjúsági és bibliaórai közösségekben is megvalósulhatnak az imaközösségek. Ilyen körben már kitágul az imatér is, sokszor lesz a gyülekezetért, egyházért, nemzetért való imádkozás színtere. Nem mintha a belső szobában vagy lelki közösségben nem lehetne ezért imádkozni, mégis az a tapasztalat, hogy a nagyobb létszámú közösségekben az imádság inkább a még tágabb közösségekért is szól.

GYÜLEKEZET

Akik „belső szobájukban”, lelki testvérral és közösségben is imádkoznak, azok imádkoznak vasárnap reggel a Szentlélek munkájáért az istentiszte-

láción, nyári táborban stb. Ezáltal a komoly imaélet a gyülekezet mindennapi életében is valósággá válik. Sokan példákat látnak, és lehet, hogy ők is kipróbálják, elkezdik. Mégpedig először a „belső szobában”.

Az egy helyben topogó evangélikus egyház kimozdulása és küldetését teljesítő jövője elsősorban az evangélikusok imaéletétől függ. Rajtam és rajtad, testvérem!

*Dr. Garádi Péter
a budaiorszi
gyülekezet felügyelője*

EGY ÚJ EVANGELIZÁCIÓS MÓDSZER: ÉLETMŰHELY

„Másokkal együtt Jézus felé!”

Örömhír?

Vége az evangelizációnak. Az emberek kifelé indulnak a templomból. Körbenéznek: csupa, istentiszteletről már ismerős arc. Csak elvétve bukkan fel egy-egy új érdeklődő. Pedig elsősorban nekik szervezzük ezeket az alkalmakat. Akkor miért nem jönnek? És akik mégis eljönnek, vajon választ kapnak kérdéseikre? Lesz folytatás, viszontlátjuk őket? A tapasztalat az, hogy valószínűleg – nem.

Kr. u. I. sz.: görögnek göröggé

Pál apostol vallotta: egyetlen üzenete van, és nem is hajlandó mást hirdetni, mint a megfeszített Krisztust. De ha nyomon követjük az apostol munkásságát missziói útjain, akkor észrevesszük: mennyire rugalmas volt a módszer tekintetében, amellyel oly szenvedélyesen igyekezett átadni az evangéliumot hallgatóinak. Egyetlen üzenet – ám többféle mód az átadásra. Zsidónak zsidóvá, görögnek göröggé – vagyis mindig figyelembe venni azt,

kik hallgatják az örömhírt, milyen előismeretük van Jézusról – ha van egyáltalán –, milyen kultúrában élnek, milyen a gondolkodás módjuk? Ezt kiapogtatni, és ebbe beleilleszteni az evangéliumot: ez volt Pál állhatatos, Krisztus szorongató szeretetétől hajtott szolgálatának a másik jellemzője. Szívben az evangélium – fejben a módszer. Zsidóknak az Írásból idézett, Krisztusról szóló próféciákra utalt; ám pogányok között görög versekkel illusztrált, művészi alkotásokra utalt, csak hogy köthesse a hallgatók észjárásához az örök evangélium üzenetét. Ha a munkáját teljességgel Isten erejére bízó Pálnak lényeges volt ez a szempont, nekünk, ma élő keresztyéneknek is szem előtt kell tartanunk.

Kr. u. XXI. sz.: görögnek héberre?

Mondhatná valaki: hát a régi ébredési idők, a nagy evangelizációk? Ott sem kellett módszereken törni a fejet. Elég volt egy gyújtó hangú prédikátor, aki végigjárta a falut, beszélt néhány estén

keresztül, és tömegével tértek meg az emberek. És valóban így történt.

Mára azonban az emberek nagy része teljesen elszakadt a templomtól, gyülekezettől. Nem ismerik az alapvető bibliai fogalmakat: Isten, bűn, megváltás. Ma már nem elég egy evangelizációs alkalom arra, hogy a lényeg beépüljön szemléletmódjukba. És ha meg is érinti őket valami, azon gondolkodnak: mindez meg is élhető valóság, vagy csak szép elképzelés? Számukra – ezt tudomásul kell venni – a megtapasztalás határozza meg az igazságot. Pedig bennük is ott van – akár kimondatlanul is – Isten úrt kitöltő jelenléte és a tartalmas emberi közösség iránti vágy. Nem lehet, hogy sok mai szomszéd nem érti, nem értheti a görögnek héberül tartott evangelizációinkat?

Egy lehetséges válasz: az ÉletMűhely

Erre az új helyzetre az ÉletMűhely folyamat-evangelizációval válaszol. Vagyis: az evangelizációt nem egyszeri

eseménynek tekinti, ahol háromnegyed óra alatt mindent elmondunk a megváltásról. Hanem inkább időt adva a megértésnek a keresztyénség alapvető tanítását tisztes, logikus sorrendben felépített vetített képes előadásorozatban ismerteti – ha úgy tetszik, tanfolyam keretében. Tanítja, milyen Isten; tanítja, hogy a Biblia miért megbízható – ha már annyit idézünk belőle; tanítja, kicsoda Jézus. Mert mindez a ma embere számára egyáltalán nem ismert vagy félreértett. Az ÉletMűhely 70%-ában előevangelizál: tanítja az alapokat, a keresztyén világnézetet, hogy felkészítse az elmét és a szívet az evangélium befogadására, hogy amikor a lényeg következik, addigra érthetővé, befogadhatóvá válják az örömhír. És mégsem csak tanítja mindezt. És ez a lényeg. Nemcsak beszél a keresztyénségről, hanem megélhetővé is teszi azáltal, hogy minden alkalom közös vacsorával kezdődik. Asztalközösséggel. Egy asztalnál olyanok, akik ismerik Jézust, és akik még nem. És akik eddig még tele voltak fenntartásokkal a keresztyénekkal szemben, azok belekóstolnak abba, hogy milyen együtt lenni velük. Lehet velük másról is beszélgetni, akár nevetni. Az előadás utáni kiscsoportos beszélgetésben pedig azt is átéljük, hogy elmondhatják kérdéseiket, vagy éppen biblikusság tekintetében „bicegős” válaszokat – mégsem nevetik ki, hanem elfogadják őket úgy, ahogy vannak. Majd formálódhatnak útközben, és tisztul a látásuk. Evangelizáció ez – de nem a templompadok magányosságában ülő, a szomszéd igehallgatóról tudomást sem vevő emberek megszólítása, hanem keresztyén közösségben történő, ahol

nemcsak hallunk a keresztyénségről, hanem egyúttal meg is éljük azt. Kapcsolatépítő, ahol híd épül keresztyén és nem keresztyén között, ahol egy-egy hívő felkarolja, segíti, biztatja azt, akit elhívott a sorozatra. Így értjük meg az ÉletMűhely mottóját: „Másokkal együtt Jézus felé”.

LifeWorks-ből ÉletMűhely

A cikk szerzője a képen.

Bár az ÉletMűhely program származását tekintve ausztrál – a John North vezette evangéliumi szülőcsapat tagjai baptista és anglikán gyülekezethez tartoznak –, ám működésében nemzetközi: „LifeWorks” néven már sok éve munkál életet a nagyvilágban. Hazánkban először gyülekezetünkben próbáltuk ki 2006 őszén. Ehhez az is kellett, hogy az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) gondozásába vegye a programot: a szerzőkkel való kapcsolatfelvétel után magyarra fordította az anyagot. Így állt a rendelkezésünkre a komplett ÉletMűhely-anyag: az előadások szövege, a powerpoint-os képanyag, a kiscsoportos beszélgetés segédanyaga és a színes hallgatói füzet – mindez elegáns megjelenésű CD-n.

A puding próbája

Szóval elindultunk. Minimális infrastruktúrával, kicsi, falusias gyülekezetben, Sárbogárdon. Presbiterképző tanfolyamon készültünk fel a program megszervezésére. Mindenki hívogató; a főzés, terítés, takarítás, előadás, kiscsoportos beszélgetés, gyermekfelügyelet feladatait felosztottuk magunk között. Tanulgattuk a közösen végzett szolgálatot. A jelentkező és végig kitartó résztvevők létszáma minden várakozásunkat felülmúlta. Több résztvevőben megfogalmazódott az óhaj: legyen folytatás! Így azóta Műhelytitkok néven amolyan kérdések órájára gyűlünk egybe, ahol a keresztyén élet gyakorlati kérdéseit, műhelytitkait beszéljük meg. És eldöntöttük, hogy idén szeptemberben újra megrendezzük az ÉletMűhelyt. Mi is tanuljuk, szeretnénk még jobba és hatékonyabbá tenni! Április közepén egy kicsi szórványgyülekezetben, Nagylókon is elindult a program kipróbálása. Nagy az öröm: a gyülekezethez nem tartozó fiatal tanárok és óvónők is vállalkoztak a lelki utazásra.

Sorozatgyártás alatt

Nem az ÉletMűhelyt szeretnénk lélek nélküli gépezetté silányítani, hanem más gyülekezetek számára is elérhetővé tenni. Másik magyarországi képviselőjével, Györfi Mihállyal egyetemben eddig is szívesen tettünk és teszünk eleget gyülekezeti meghívásoknak, hogy bemutassuk a programot. Még több információ gyülekezetünk honlapján olvasható:

<http://www.sarbogard.lutheran.hu>

Kívánom, hogy Isten sok helyen használja az ÉletMűhelyt az örök élet munkálására! ■ *Bójtös Attila*

„VILLÁM” VAGY „DÖG”?

Sok keresztyén – köztük a próféta-ság igényével fellépő Pat Robertson, az USA népszerű hit-szónoka – azt állítja, Jézus Krisztus második eljövételének (parúzia) feltétele az, hogy Jeruzsálem zsidó kézre kerüljön. Ez nyitna lehetőséget arra, hogy a Sionon újra megépülhessen a zsidóság ősi kultuszhelye, a jeruzsálemi templom.

De vajon megáll-e ez a kijelentés az Ige mérlegén? Van-e függő viszony Jeruzsálem politikai státusza és a parúzia között? A probléma eldöntéséhez három kérdés körüljárása segít: **I.) Jézus tulajdonított-e a jeruzsálemi templomnak eszkatologikus jelentőséget?**

Jézus a samáriai asszonyt arról győzi meg, hogy az Isten imádásának nem helye (Jeruzsálem vagy Garazim), hanem módja van: *lélekben és igazságban* (Jn 4,23). Máskor azt ígéri meg, hogy a vele való találkozás (istentisztelet) megtörténik a földkerekségen bárhol és bármikor, ahol és amikor az ő nevében ketten-hárman összejönnek (Mt 18,20). Tanítványainak a jeruzsá-

lemi templom totális pusztulásáról beszélt: *„Bizony nem marad itt kő kővön, amit le ne rombolnának”* (Mt 24,2b; Mk 13,2; Lk 21,6). E kijelentés a szövegösszefüggésben nemcsak azt jelenti, hogy egyszer majd le fog romboltatni (Kr. u. 70), hanem azt is, hogy többé már nem tud tényezővé lenni. A mulandó kőtemplommal szembeállít egy szimbolikus templomot, amelynek négy jellemzője van: Ő építi fel, az Ő tulajdona, maradandó, egyetlen és kizárólagos. Az a templom nem más, mint az eklézsia (Mt 16,18). Az új, a jövőre nézve üdvtörténetileg kizárólagos templom lételapja Jézus feltámadása: *„Romboljátok le a templomot, és három nap alatt felépítem. (...) Ő azonban a testének templomáról beszélt”* (Jn 2,19-21).

Jézust igazolja az a tény, hogy halálakor a kőtemplom kárpitja kettészakadt (Mt 27,51; Lk 23,45). Az esemény jelentése világos: a jeruzsálemi templom betöltötte üdvtörténeti szerepét, további léte értelmetlen! Ugyanakkor azt is jelenti, hogy Jézus halála legitimitást ad az új, nem kézzel csinált templomnak. Visszaállítani a kőtemplom

legitimitását Isten akaratával ellentétes törekvés.

II.) Jézus tanítványai, az apostolok hagytak-e az utókorra olyan gondolatot, amely a jeruzsálemi templom eszkatologikus jelentőségét támasztják alá?

Pál apostol bizonysgtétéle:

„Az Isten (...) nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből” (ApCsel 17,24-25). *„Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik? (...) az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok.”* (1Kor 3,16-17). *„...mi az élő Isten temploma vagyunk”* (2Kor 6,16). *„...Ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök az Isten hajlékává a Lélek által.”* (Ef 2,20-22)

Péter apostol bizonysgtétéle:

„Járuljatok ohozzá, mint élő kőhöz, (...) ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házba” (1Pét 2,4-5).

János apostol bizonysgtétéle:

János közvetíti Jézus szavait: *„Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában”* (Jel 3,12a). Itt nyilvánvalóan szimbolikus templomról van szó, az eklézsiáról. Ez az Isten tulajdona.

Az eszkatologikus mennyei Jeruzsálemet az apostol kifejezetten templom-épület nélkül látja (Jel 21,22), amely így száll alá a mennyből a megújult földre (Jel 21,2).

III.) Figyelmeztet-e Jézus a parúziával kapcsolatos téves nézetek veszélyére?

Jézus nagy prófétai beszédében (Mt 24) az ő második eljövételét univerzális, kozmikus, nyílt, a föld minden lakója számára egyformán érvényes és egyformán tapasztalható, váratlan, gyors jelenségként határozza meg azzal, hogy

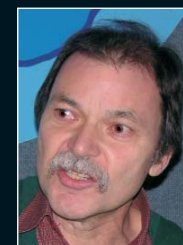
a „*villámláshoz*” hasonlítja (Mt 24,27). Ugyanakkor antikrisztusnak tart minden olyan tanítást, amely a parúzia lokalizáltságáról, időbeli korlátozottságáról, részlegességéről vagy titkoságáról beszél. Az ilyen hamis felfogást a „*dögöt kereső keselyűk*” képével jellemez: *„ahol a tetem, oda gyűlnek a keselyűk”* (Mt 24,28). Az országhatárokhöz, a jeruzsálemi templom felépítéséhez kötött parúzia gondolata kimeríti az időbeli korlátozás és lokalizáció kritériumait is.

Konklúzió:

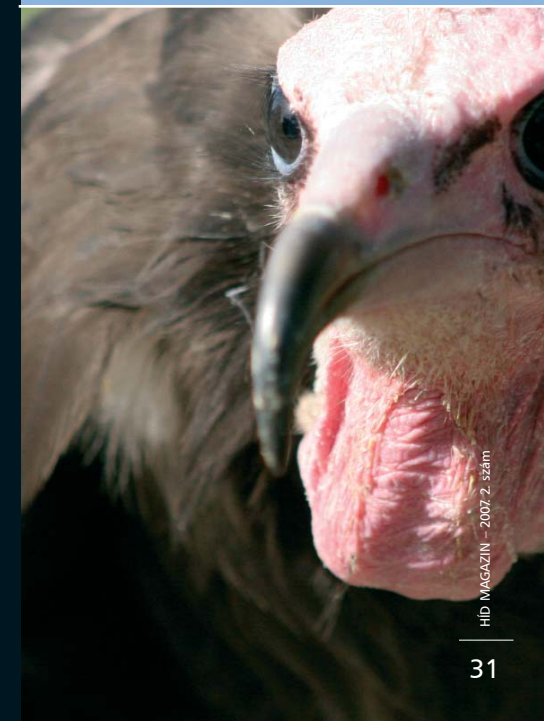
Ha a kedves olvasó veszi a fáradságot, könnyen meggyőződhet arról, hogy Jézus Krisztus országhatároktól és a jeruzsálemi templom lététől függetlenül, abszolút szuverén módon jön el, mégpedig a felhőkön, hogy egy szempillantás alatt elragadja az övéit a földre ill. az ellenségeire váró halálos katasztrófa elől. *„Ahogyan Noé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfia eljövetele is”* (Mt 24,38). Ezzel a történelmi idő, s egyben a kegyelmi idő is lezáródik.

Jézus üzenetében és az apostolok tanításában nem jelenik meg a Pat Robertson által is képviselt eszkatológia. Ez azt is jelenti, hogy Jézus és az apostolok az Ószövetségből sem olvastak ki ilyen gondolatokat.

Mi magyarok fokozottan átérezhetjük a zsidóság lelkiállapotát, mert bennünket is értek tragédiák történelmünk során. Keresztyénként imádságos szívvel kívánjuk, hogy a történelmi veszteség okozta fájdalom minden nép életében békés úton oldódjon fel.

László Attila

VALLÁSVIZSGÁLAT

Ézs 55,6-11

Sokat romlott a hallásom, vizsgálatra rendelt az orvos. Amíg a rendelő előtt várakoztam, Ézsaiás próféta igéjével foglalkoztam. Feltűnt, hogy csak egy betűt kell megváltoztatni az ajtóra kiírt felíráson, és a hallásvizsgálatból vallásvizsgálat lesz. Nem vitás: sokat romlott a vallásom is. Kicsérélem hát az ajtón az első betűt, és beutalom magamat – vallásvizsgálatra!

Isten igéje meghallásának három fokozata van. 1. Isten szól, mert vannak prófétái. 2. Isten szól-lít, mert ismer, a gyermeke vagyok. 3. Isten hív, mert szeret, és azt akarja, hogy visszatérjek hozzá. Jézus hasonlata a kotlósról és csirkéről szemléletes példa. Mindketten azért hallatják a hangjukat, hogy el ne veszítsék a másikat. Mert ha már túl nagy a távolság (valláskárosodás), nem könnyű megtalálniuk egymást.

Az evangélium szerint a „süketek hallanak”. Ézsaiás jövendölése beteljesedett. „Ilyen lesz az igém, amely számból kijön: ne tér vissza hozzám üresen.” Igen: ilyen lett az ige, amely testté lett, nem tért vissza üresen. Nem emlékszem, hogy hallottam volna igehirdetést arról, hogy milyen gazdagon ment a mennybe a mi Urunk húsvét után negyven nappal. A bűnös földre jött, ahol azonban az övéi befogadták, és akik befogadták, az övéit, a megváltottak seregét Jézus magával vitte az Atyához. Őket, a hallókat.

Azt gondolom, hogy Isten igéje ezúttal

hármamba kapcsolt. Nem egyszerűen szól, szólít, hanem hív, és pedig megtérésre. Ha ez így van, akkor ez a szakasz egy Szentlelkes szakasz. Hogy gondolod? Hol van itt szó Szentlelekről? – kérdezhetné valaki. Luther a Kiskátéban így tanít: „Hiszem, hogy saját eszemmel, erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozzá eljutni, hanem a

Szentlélek hívott el az evangélium által.” Ahol tehát ő hív, ott a Szentlélek kétségbevonhatatlanul már jelen van! Nem szeretnék senkit erőtlenséggel elutasítani, de ha már a Szentléleknél tartunk, hadd említsem meg, hogy mi tettem velem a hallásvizsgálat után. A fülemre nézve súlyos ítéletet mondtak. „Nagyon erősen elhasználódott fül.” (Vájon mennyit koptatott belőle az ige, s mennyit a fölösleges dolgok hallgatása?) Hallókészüléket nem adtak, nincs rá pénz! Maradt a hagyományos kezelés, amelynek lényege, hogy az orromba

többször levegőt fújtak. (Nekem közben jó hangosan ezt kellett mondanom: AKKOR.)

Minden bizonnyal a valláskárosultakat is valahogyan így kellene gyógyítani, hogy meghallják a megtérésre hívó szót. Akkor: és Isten Szentlelke „átfúj” a süket-sügünkön! Van orvos, aki ezt a műveletet vízzel hajtja végre. (Kicsit kellemetlenebb, de ugyanolyan hatásos.) Nekünk is van egy másik gyógyító: a keresztség. Luther mondta róla, hogy az „életünkben mindennek keresztségnek kell lennie”! Ha pedig keresztségnek, akkor a megtérésnek. Senkit nem ment meg, ha tegnap vagy tegnapelőtt már megtért egyszer, kétszer, akárhányszor. A megtérés a keresztyén élet mindennapos „házi feladata”!

Mit tegyék? Kérjek számot, és hetente bejárjak? Akkor már inkább süket maradok! Igen, ezt is megtehetem, választhatom a kényelmesebb megoldást. Csak hogy a mi ajtónkra ez van kiírva: VALLÁSVIZSGÁLAT! Isten igéjével pedig nem lehet szembemenetelni. Hetente, naponta, óránként oda kell tartanunk a fülünket, hogy Szentlelke ereje által kifújja belőlünk a süketiséget. Akkor is, ha szól. Akkor is, ha szólít, de leginkább akkor, amikor megtérésre hív. AKKOR! AKKOR! AKKOR!

Isten igéje célba ért. Van hallókészülékem: Jézus megfizette az árát. Hallom, hogy éppen szólí-tanak...

■ Weltler Sándor

A SZEGÉNYYSÉG

A kedves Olvasó – velem együtt – a föld lakosságának azon kisebbik hányadába tartozik, amely anyagi értelemben nem tekinthető szegénynek. Természetesen az, hogy szegénynek tartja magát valaki vagy sem, a mások helyzetéhez való viszonyítástól függ, olykor azonban a létfenntartáshoz szükséges minimum forog veszélyben, vagy éppen hiányzik. Ez a valódi szegénység. Sajnos Magyarországon is egyre többen élnek valódi szegénységben.

Hogyan tekintünk a szegénységre, a szegényekre? Előrebocsátom, hogy ennek a rövid cikknek nem a tétlen elméleti szemlélődés a célja, sokkal inkább az, hogy ki-ki a maga Istentől kapott gyakorlati feladatára ráismerjen. Mi az oka a szegénységnek? Az Ószövetség gondolatvilágában a szegénység, a betegség, a nyomorúság Isten látható büntetése volt a hitetlen bűnösökön, míg a gazdagság és egészség Isten láthatóan igazoló pecsétje azon, aki kegyes hívőként él. Röviden ezt nevezük viszonzás-tannak. Jézus földi élete idején is így gondolkodtak. Például ezért döbbsentek meg a tanítványok, amikor Jézus azzal szembesítette őket, hogy a gazdagnak milyen nehéz Isten országába jutnia. A tanítványok ezt kérdezték: „Akkor ki üdvözülhet?” (Mk 10,26)

Kérdésükben ott volt: ha a gazdagsággal igazolt életű – ezért nagyon kegyes ember – nem, akkor senki! Bár mi már tudjuk, hogy ez a viszonzás-tan nem igaz, mégis ott lapul gondolkodásunkban, mikor méltatlankodva vesszük tudomásul nyilvánvaló gazemberek gazdagságát, és nyilvánvalóan élő hitű emberek szegénységét. A szegénység és a gazdagság ellentétének oka nem Is-

tenből, hanem az emberből fakad. Érdekes, hogy mennyire tudjuk az elméleti megoldást arra, hogyan lehetne a Földön meglévő erőforrásokat és javakat úgy elosztani, hogy viszonylag kiegyensúlyozott jólétben élhessen minden ember. A receptet pontosan tudjuk – csak éppen nem tesszük. Ezt átgondolva kezdjük igazán érteni, hogy a bűn sokkal erősebb hatalom, mint mi, és rabságában tart minket. Tudjuk a megoldást, de képtelenek vagyunk megvalósítani. A szegénység egyértelműen a bűn és a bűnben élő ember életének következménye! Ez akkor is igaz, hogy ha nem a mi kezünkben van az elosztásról, szolidaritásról való döntés kulcsa. De nem bújhatunk a különösen is önző globális piacdiktátorok bűne mögé! Ne higgyük el, hogy semmit sem tehetünk! Ránk, akik itt élünk, nem elsősorban a földrajzi

értelemben távol élő szegényekről való gondoskodást bízta a mi Urunk! Példamutató, hogy ha más földrészeken vagy országokban földrengés vagy árvíz pusztít, vagy háború rombol, milyen sok adományt küld oda a mi népünk. Ugyanakkor meglepő, hogy a mellettünk, közöttünk élő – sokszor helyzetüket szemérmesen elrejtő – szegényekre mennyire nem figyelünk! A fogyasztói társadalom egyre magasabb igények megelégtetésére pörget be minket. Szálljunk ki ebből a mókuskerekéből, amíg nem késő! Újra föl kell fedeznünk, mi az ELÉG!

Nem a magunk tulajdonai és urai vagyunk – és mi ezt jól tudjuk is: az Úrúi vagyunk. Életünk és anyagi javaink is. A gyülekezetben különösképpen is egymásra bízott minket, hogy akinek több van, vegye észre és segítse azt, aki szegény! Nem csak emberségből, humánumból fakad a keresztyén ember segítő lelkülete, hanem annak ismeretéből és komolyan vételéből, hogy mindent, amink van, Istentől kaptuk – használatra! Nem tőle van a szegénység – de ő éppen azokon az anyagiakon keresztül segít, amiket éppen ránk bízott. Igaz ez az anyagi javakra és a lelkiekre egyaránt. Sokan élnek közöttünk lelkiekben szegény gazdagok, de talán ismerünk lelkiekben gazdag szegényeket is. A Lélek gazdagságát, a ránk bízott kincset: az evangéliumot is rajtunk keresztül adja Urunk. De ez már egy másik cikk témája...

■ Kovács László

HALLGASS ÉS HALLASS!

Kedves rádióhallgató Testvérem!

Kérlek, idézd fel emlékezetedben az első rádiókészülékedet, amit valaha használtál. Lehet, hogy fiatal vagy és eddigi életedben modern, szinte kulcstartónyi méretű készüléket használtál, és a rádiózás szokása éppoly csekély helyet foglal el életedben, mint készüléked mérete. Középkorú vagy idősebb hallgatónk azonban emlékezhetnek a bútorként tisztelt, gondosan megmunkált, tekintélyes méretű rádiókra, amelyeket körülült a család, hogy egy-egy fontos bejelentésnek fültanúja legyen. Nem tudom, meddig és milyen módon lesz része a rádió az életünknek, de a rádiózás mint folyamat markáns keresztyén üzenetet hordoz.

Szükség van először is egy főszerkesztőre, aki a műsor tartalmát összeállítja és felelősséget vállal érte. Szükség van munkatársakra, akik rögzítik az adást, és sugározhatóvá teszik. A következő állomás a műsor útjában az adótorony, majd esetleg az átjátszóállomás, végül az otthonainkban megbújó készülék.

Isten és ember kommunikációja valamiképpen hasonlít a rádiózás műfajára. A hasonlóság leginkább abban áll, hogy az adás megelőzi a vételt. Isten emberkeresése, adni akarása egyidős az emberiség történetével. Mivel a kezdet kezdetén szakadás tör-

tént a mi világunk és az isteni dimenzió közt, egyúttal beállt a kommunikációs zavar. Adáshiba történt.

Mi lesz akkor az üzenettel? Mi lesz azzal a mérhetetlenül gazdag, számunkra nélkülözhetetlen üzenetsomaggal, amit Isten mint főszerkesztő összeállított és el szeretne mondani nekünk? Választott hűséges munkatársakat, akik jó vétellel rendelkeztek és megértették, lejegyezték a Teremtő mondanivalóját. Őket kissé idegen szóval prófétáknak nevezzük, de maradjunk annyiban, hogy a „stáb” tagjai. Az üzenet összeállt, s ma Biblia néven közismert.

A következő szükséges eszköz az adótorony. Isten is felállított egy adót, hogy eljusson üzenete az egész világra. Ez az adó szabálytalan volt, nem felelt meg még az amatőr rádiózás szabályainak sem. Nem állt a környék legmagasabb pontján, nem volt felszerelve parabolákkal, és nem volt elkerítve karbantartók részére. A Golgotán álló keresztre gondolok. Jézus keresztyére, amely Isten szeretetének, bölcsességének látható és érthető jele. A Biblia sok helyen kusza és nehéz fejezetei Őbenne válnak érthetővé, közelivé. Jézus a Biblia középpontja, az isteni adás tisztaságának záloga. Ha Jézus nem halt volna meg, tanításai csupán pár

km-es körzetben lennének hallhatóak. Ahhoz, hogy az adókörczeten túl is érthető és ismert legyen, meg kellett halnia, dimenziót kellett váltania.

A rádiózásban szükség van átjátszóállomásokra is. Ezek felerősítik az érkező jeleket, és képesek át is alakítani azt, hogy más frekvencián adják tovább, mint ahogyan vették. Ilyen átjátszóállomások lehetnek a hívó emberek. Lelkészek, igével birkózó gyülekezeti munkások jól ismerik azt az örömteli vívódást, amit az üzenet átjátszása jelent: értem az ígét, de hogyan adjam tovább? Hogyan mondjam el egy gyászolóknak, egy közönyösnek, egy cinikusnak, egy gyermeknek, egy elfoglalt családanak? Más hullámhosszon vagyunk, s nekünk a Szentlélek segítségével át kell alakítani az üzenetet úgy, hogy tartalmilag cseppet se sérüljön.

A rádiólánc végén ott van a készüléked, kedves hallgató. Isten gondoskodott arról, hogy neked szánt mondanivalója egészen a küszöbödig eljusson. A készülék bekapcsolása azonban már az ember felelőssége. Legalább ennyit nekünk kell megtenni: bekapcsolni a rádiót, vagyis kinyitni a Bibliát. Ráhangolódni a tiszta hangra, vagyis addig olvasni, tanulmányozni és imádkozni, amíg világosan nem értem, milyen is az én Istenem és mi a terve velem.

A rádióhullámok láthatatlanok, laikusok számára érthetetlen a működésük. Mégsem tagadnánk le létezésüket. A Szentlélek munkája épp ilyen érthetetlen, láthatatlan, de valóságos. Ha úgy döntesz, hogy kíváncsi vagy a mennyei főszerkesztő műsorára, ha érteni és alkalmazni szeretnéd a Biblia üzenetét, tudd: a Szentlélek segített eddig az elhatározásig és mindvégig ott lesz melletted, hogy segítsen. ■ *Bálint Józsefné*

Elhangzott az Evangélikus Rádiómisszió regionális műsorában a 2007. évi 5. hetében

VISSZA KELLETT MENNI A TYURMÁBA

Néhány héttel ezelőtt újra Kárpátaljára utaztam, hogy hirdessem az örök ígét az ott élő testvéreknek.

Lassan két évtizede már, hogy rendszeresen járom ezt a sokszor, a legutóbbi népszavazáskor is elfelejtett, leírt területét a valamikori Nagy-Magyarországnak. Minden alkalommal megajándékozottan térek haza. A külső történet szerint én viszem a könyveket, újságokat, ezt-azt, aminek, gondolom örülnek; én tartok előadásokat, látogatom a közösségeket, de lényeg szerint, ezzel együtt is csak kapok, kapok. Emberséget, vendégszeretetet, hitvalló tanúságtételt, tiszta magyarságot. A nagyszőlősi református gyülekezet hívott három napos igehirdetési sorozatra. Nagyszőlős, ez a kis város, több nemzet, vallás, kultúra különös találkozási pontja. A huszonnégyezer lakosból öt-hatezren magyarok, a többi orosz, ukrán, ruszin, de található itt román is. A XVIII. században a krími tatárok betörték a városba, mindössze öt magyar menekült meg. Napfényes virágvasárnap végigsétáltam a terjedelmes belvárost, ahol sorjáznak a különböző templomok. Mindenütt telt házakat láttam, több helyen kívül is álltak, mert nem fértek be a Jézus bevonulását ünneplők.

A háromszáz ülőhellyel rendelkező református templomban közel négyszázan voltak, minden korosztályból bőségesen. Falról falig emberek. A lelkipásztor az ünnepi istentisztelet végén bejelentette, hogy a budapesti vendég tiszteletére és az ünnep miatt is énekeljük el a nemzeti imádságot, a magyar himnuszt. Istenem, hogy szól! A népszavazás idején hallottam olyan szélsőséges véleményt, hogy ezek már nem is magyarok. Erre csak azt mondhatom: magyarságot, hitet, ember-

séget ma inkább határon túli testvéreink között tanulhatunk, kaphatunk. Virágvasárnap délután újra megtelt a szent hely a Máramaros-Ugocsa Egyházmegye érdeklődő tagjaival. Ez utóbbi mondatot elsősorban a megye neve miatt írtam le. Igen, van ilyen: Máramaros-Ugocsa Egyházmegye. Tudjunk róla, ne felejtsük, tartsuk számon!

Fotó: Bakay Péter

Munkácson élő fiatal barátommal, Jenei Ottó teológiát végzett gyülekezeti munkatárssal meglátogattuk a nagydobronyi testvéreket. Itt egy napot töltötték együtt cigányok és magyarok, épültek egymás hitte által. A dobronnyi megtért cigányok egy csoportja korábban Magyarországon járt. Meglátogatták a váci fegyházat, és a hit örömhírével szolgáltak a fogvatartottak között. Erről számolt be Gyuszi testvér, aki Istenre találása előtt kilenc évet töltött börtönben, ahogy a kárpátaljai cigányok mondják, tyurmában. Elmondta, hogy amikor belépett a váci börtönbe, rászakadt a múlt minden terhe, meglelt férfi létére sírnia kellett, de érezte, hogy Isten visszaküldte a tyurmába, hogy biztassa az Istennel való kapcsolatra, egy jobb életre a foglyokat.

Néhány napos utam feledhetetlen élménye volt egy kis cigánygyülekezettel való

találkozásom is. Egy Oroszkomoróc nevű helyen él kétszázötven csak magyarul tudó cigány. A szovjet időben sem sokat háborgatták őket, több gyermek nincs is anyakönyveztve. Senkinek se számítanak, nem jegyzik őket. Élnek, ahogy tudnak. Néhány évvel ezelőtt a szomszéd faluból elkezdett járni hozzájuk egy magyar férfi, Krisztusa követésében. Megszületett az

élő hit és annak következtében a gyülekezet, ma huszonöt taggal és még egyszer annyi érdeklődővel. Épült egy ragyogó, hófehér falú imaház. Forró teával, süteménnyel és hitükről való örömteli beszámolóval láttak el bennünket. A magyar férfi, aki többgyermekes édesapa, évek óta kánikulában vagy hóviharos időben kilométereket kerékpározik, több esetben gyermekeivel együtt a komoróci cigányokhoz.

Betértem a feketepataki parókiára is. A kedves lelkészcsaládtól kaptam egy ún. könnyező pálmát. A különös virág túlélte az utazást, és azóta megjelent egy újabb hajtás, egy friss levél rajta cinkotai otthonunkban. Testvérek, a kárpátaljai könnyező pálma újabb levelet hajtott.

■ *Szeverényi János*
Elhangzott a Kossuth Rádióban 2007. április 30-án.

A LOVÁSZPATONAI – NAGYDÉMI ÉS A DOMONKOSFAI (SZLOVÉNIA) GYÜLEKEZETEK KAPCSOLATA

2003-ban találkoztunk először egy kirándulás alkalmával a 411 tagú domonkosfai gyülekezettel.

Meghívásukra a lovászpatonai kántorral és felügyelővel 2004 pünkösdjén részt vettünk a gyülekezeti napon. Közös végeztük az istentiszteleti szolgálatot és az úrvacsoraosztást a szlovén lelkésszel. Örömmel jöttek el azok az idős testvérek is, akik „csak” magyarul tudnak, és emiatt ritkán látogatják a szlovén nyelvű alkalmakat.

2005 tavaszán pedig bennünket látogattak meg a domonkosfaiak egy gyülekezeti buszkirándulás keretében. Istentisztelet után a parókia udvarán volt lehetőség beszélgetésre, ismerkedésre. A nagydéli gyülekezet azóta is örömmel emlegeti, milyen nagy élmény volt, hogy kicsi templomunk megtelt, és úgy zengett az ének, mint régen, a nagyszüleik idejében.

2006-ban a magyarországi testvérekkel vizionoztuk a látogatást. Felejthetetlen élmény volt a szeretetteljes fogadtatás. Zúgtak a harangok, a gyülekezet pedig a templom előtt állva várta a begördülő buszt. Sokan még a templomban ülve is könnyeztek.

Képek:

1. Pünkösdi istentisztelet Domonkosfalván. Közös szolgálat a szlovén lelkésszel.
2. Megtelt a nagydéli templom.
3. Találkozó a parókia kertjében.

■ *Dechertné Ferenczy Erzsébet*

„Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.” (XXIII. János pápa)

BOLLA ÁRPÁD: TÖRTÉNETEK

Azt szokták mondani, a humor az élet ellentmondásait megértő, azokat feloldó életszemlélet. Ezért fiam többszöri biztatására szívesen elmondok lelkészi szolgálatom néhány rendhagyó esetét, humorba pácolva.

1968-ban történt. A lyoni kiállítás szerelésén delegációvezetőnk látva, hogy a néhány tagú magyar küldöttségnek főzőcskézem, egyik nap arra kért, készítsék egy magyaros ebédet a lyoni rendőrkapitány és kísérete részére. Őt ugyanis meghívták egy vacsorára, de ő ezt nem tudja viszonzni anyagi hiányában. Vállaltam a feladatot, bár tudtam, hogy csupán egy egylapos rezsónk van, de villa, kanál, tányér, egyéb rendelkezésünkre áll, nemkülönben a magyar borok. Kora hajnalban taxival mentem ki a pavilonba útközben bevásárolva az alapanyagokat. Nekiláttam és elkészítettem a borban főtt gulyást és a tejszínes, dzsemes palacsintát. Úgy láttam, jól sikerült. Ízlett is a franciáknak. A végén így köszönte meg a rendőrkapitány az ízletes ételeket: hányan vannak itt Magyarországról az urak? Négyen – felelte a delegációvezetőnk. Látszik, hogy a magyarok szeretik a jó ételeket, hiszen a négy közül nyilván egy szakács. Ő nem – válaszolta a delegációvezetőnk – ő az elektrotechnikusunk. Akkor meg különösen értékes, hogy így tud főzni. Valójában – szölt újra Vécsei úr, a delegációvezetőnk – eredeti hivatása, amit ma is gyakorol, evangélikus lelkész. A csodálkozás csendjét úgy törte meg a kapitány, hogy a következőt mondta: Látják, uraim, milyen téves utakon jár sokszor a mi nyugati propagandánk a szocialista országokról? Mi franciák nagy katolikusok vagyunk, de ha külföldre megyünk, nem viszünk magunkkal tábori lelkészt.

Bolla Árpád

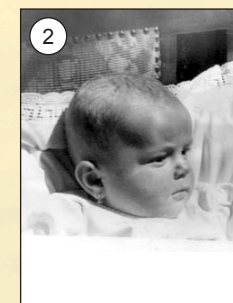
ŐK IS VOLTAK GYEREKEK?!

REJTVÉNY

Talán kicsit nehéz elképzelnünk, ahogy valamelyik püspökünk vagy felügyelőnk a homokozóban guggolva várat épít, a kertben bújócskát játszik, esetleg hintázik. De voltak ám ilyen idők valamikor! Ennek a felidezésére hívjuk most a kedves rejtvényfejtőket.

Az alábbi képek a Magyarországi Evangélikus Egyház 3 püspökéről és 4 felügyelőjéről készültek.

Társítsanak neveket az egyes képekhez!

- a, Ittész János – Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, elnökpüspök
- b, Gáncs Péter – Déli Egyházkerület püspöke
- c, Dr. Fábiny Tamás – Északi Egyházkerület püspöke
- d, Pröhle Gergely – országos felügyelő
- e, Szabó György – Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője
- f, Radosné Lengyel Anna – Déli Egyházkerület felügyelője
- g, Benczúr László – Északi Egyházkerület felügyelője

A MISSZIÓI IRODA, A MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A RÁDIÓ- MISSZIÓ HÍREI FONTOSABB ESEMÉNYEK, SZOLGÁLATOK

MÁRCIUS

Útitársak bibliára
A *Könyv mint értékeink hordozója* címmel előadás a Könyv/Misszió-s napon a Lónyai Utcai Református Gimnáziumban
A Fokoláre Mozgalom ökumenikus találkozásán Lágymányoson
Lelkészköri imareggeli (Bóna Zoltán)
EMK igazgatótanácsi értekezlet Cinkotán EBBE alkalom
Igehirdetés a budapesti szabadkeresztény gyülekezetben
Megbeszélés a svájci iratmisszió vezetőjével
Interjú a Magyar Nemzetnek
Missziós Konzultáció Piliscsabán
Fókuszban: a felekezethűség címmel előadás a Páratlan klubban az Üllői úti székházban
Szolgálatok Kárpátalján: 3 napos evangélikus Nagyszőlősi, csendesnap Nagydobronyban, bibliára az oroszkomoróci cigánygyülekezetben, igehirdetés a Máramaros-Ugocea Egyházmegye csendesnapján Nagydobronyban, családlátogatás Munkácson, Helmeceen és Feketepatakon

ÁPRILIS

Lelkészköri imareggeli (Szevik Imre)
EBBE alkalom
Egy Isten – több egyház. Kinek van igaza? –

előadás cigány-bibliáiskolában Sárszentlőrincen
Beszélgetés a györkönyi Szőlőtő Alapítvány lakóival
Megbeszélés Ilyés Brigitta angliai metodista lelkésszel
Megbeszélés Jenei Ottó kárpátaljai református lelkésszel
Belőled csak egy van – előadás Kolozsváron a kétágú templomban, a CE ifjúsági konferenciáján (900 fiatal)
Megbeszélés Adorjáni Dezső evangélikus püspökkel Kolozsváron

MÁJUS

Kuratóriumi ülés a Szentírás Szövetségben
Igehirdetés a feltámadásról a CE Betánia csendesnapján Budapesten, a Salétrom utcai református templomban
Országos lelkészkonferencia a misszióról Balatonszárszón
Havi EBBE alkalom az Alfa-kurzusról (Sándor Frigyes) és a Vasárnap Egyetemről (Ifj. Fabiny Tibor)
A Lepremisszió közgyűlésén az Alagi téri központban
Apológia Alapítvány kuratóriumi ülése
Az alkoholbeteg-mentő misszió munkatársainak éves konzultációja Budapesten
Igehirdetés kerületi missziói napon Győrben

Aliansz elnökségi ülés
Előadás Cegléden
Lelkészakadémia a missziói szórólappokról Balatonszárszón
Igehirdetés és előadás a családról Kőszegen

2007. ÉV MISSZIÓS PROGRAMJAIBÓL
férfi konferencia Piliscsabán – június 8-10.
gyógyító hét Szarvason – július 16-22.
országos találkozó Pakson – június 22-23.
ökumenikus evangélikus lelkészkonferencia Balatonszárszón Kamalesonnal (MEÖT) – június 25-29.
külmissziói konferencia Piliscsabán – július 8-11.
missziói konferencia Piliscsabán – július 11-14.
Közös asztal – **cigánykonferencia** (felnőtteknek) Sárszentlőrincen – július 17-21.
BALATONET nemzetközi evangélikus konferencia (Aliansz, Luis Palau) Balatonszemesen – aug. 22-26.
országos evangélikus találkozó a Deák téren – október 6.
gyógyító hét Szarvason – október 8-14.
az Evangélikus Rádiómisszió 10 éve Cinkotán – december 15.
missziós alkalmak a Szigeten és a Művészetek Völgyében

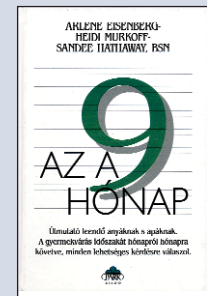
Fotó: Matti Korpiaho

"Úgy ragyogjon a ti világozzátok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat." (Mt 5,16)

MISSZIÓI KONFERENCIA 2007. JÚLIUS 11-14.

A misszió iránt érdeklődő testvérek figyelmébe ajánljuk a nyári missziói konferenciát, melyet a Missziói Központ szervezésében tartunk július 11-14-ig a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban.
A konferencia kínálata: evangélikus, bibliaköri beszélgetés, biztonyságtételek, imaközösség, missziói munkaágak bemutatkozása, határon túli magyar testvérek beszámolója, előadóművészi est, színelőadás...
Szolgálattétők: Gáncs Péter, Lengyel Anna, Szalai András (Apológia Alapítvány) Bakay Péter, Oláh József (roma evangélikus), Ilyés Brigitta (Anglia), Badin Ádám (Felvidék), Húvösvölgyi Ildikó (színművész), Pál Gergely színjátszóköre, Lázár Attila, Hulej Enikő, Györe Balázs, Csapó Krisztián, Szeverényi János, Bálint József és Gyöngyi
Ez alkalommal is lehetőséget kínálunk gyermekes családok részvételére: a felnőtt programokkal párhuzamosan gyermek- és ifjúsági foglalkozásokat ajánlunk.
Részvételi díj: 6000 Ft (Tízéves kor alatt 3300 Ft.)
Jelentkezni lehet postai úton, telefonon, vagy e-mailben az Evangélikus Missziói Központ címén: Evangélikus Missziói Központ 1164 Budapest, Batthyány Ilona u.38-40. Tel: 1 / 400-3057; E-mail: cvmis@lutheran.hu

KÖNYVAJÁNLÓ

Arlene Eisenberg – Heidi Murkoff – Sandee Hathaway:
Az a 9 hónap
Útmutató leendő anyáknak s apáknak

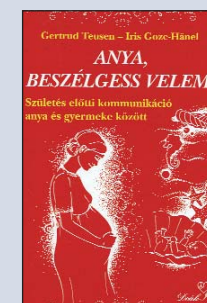
A gyermekvárás időszakát hónapról hónapra követve minden lehetséges kérdésre válaszol. Ezért minden kismamának kötelező olvasmány annak érdekében, hogy felkészülten és nyugodtan várja gyermeke érkezését, majd magát a szülést és az azt követő napokat is.
Park Kiadó, Budapest 2005

Prof. Stuart Cambell: Nézd, hogy nővök!
Kilenc hónap exkluzív háromdimenziós ultrahangképekben

A gyermekvárás időszakát hónapról hónapra követve minden lehetséges kérdésre válaszol. Ezért minden kismamának kötelező olvasmány annak érdekében, hogy felkészülten és nyugodtan várja gyermeke érkezését, majd magát a szülést és az azt követő napokat is.
Park Kiadó, Budapest 2005

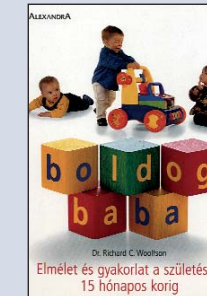
A könyv azoknak jelent felejthetetlen élményt, akik szívesen látják a magzat fejlődésének különböző fázisait – tekintést nyerve a valódi anyaméhbe.
Litkey és Társa Kiadó, Budapest 2004

Gertrud Teusen - Iris Goze-Hänel: Anya, beszéljess velem!
Születés előtti kommunikáció anya és gyermeke között

A gyermek élete nem a születéssel, hanem a fogantatással kezdődik. A könyv segítségével megtanuljuk magzatunkat napról napra jobban szeretni.
Deák és Társa Kiadó (idő és hely megadása nélkül)

Dr. Richard C. Woolfson: Elmélet és gyakorlat a születéstől 15 hónapos korig
Hasznos, gyakorlatias, átfogó könyv a kicsinyek fejlődéséről és fejlesztéséről

– a hétköznapiakban jól használhatóan.
Alexandra Kiadó, Pécs (idő megadása nélkül)
A sorozat további kötetei: Boldog

tipegők (15-36 hónapos korig), Boldog gyermek (2 és fél évestől 5 éves korig)
Leyrer Ginda: Születéstől a kisgyermekkorig – Válasz minden kérdésünkre
Alexandra Kiadó, Pécs 2005

A könyv sokszínűen tárja elénk a legfontosabb kérdéseket és válaszokat a gyermekek korához igazodva.
Összeállította: Balog Eszter

MONDATOK

A **Mondatok** Czakó Gábor zsebkönyvsorozatának negyedik darabja a Magyar-Magyar Nagyszótár, a Velünkjáró és a Titkos könyv után. Zsebczakó. A szerző különféle regényeiből, esszéiből, meséiből, vagyis mindenféle új és régi műveiből szedelőzködött össze úti olvasmányt. Bárhol föl lehet ütni, s egy pillantással ki lehet belőle kapni egy mérlegelni való mondatot. Olyan emberek számára készült, akik tisztelik a szavakat és a gondolatokat: az ilyen olvasókat a szavak és a gondolatok is megbecsülik.
112. old. Kiadói ára: 1500 forint, kapható a jobb könyvesboltokban és megrendelhető: CzSimon Bt. 1038. Bp. Templom u. 38.
Telefon: 243 4842, czakone.eva@t-online.hu

A **Mondatok** Czakó Gábor zsebkönyvsorozatának negyedik darabja a Magyar-Magyar Nagyszótár, a Velünkjáró és a Titkos könyv után. Zsebczakó. A szerző különféle regényeiből, esszéiből, meséiből, vagyis mindenféle új és régi műveiből szedelőzködött össze úti olvasmányt. Bárhol föl lehet ütni, s egy pillantással ki lehet belőle kapni egy mérlegelni való mondatot. Olyan emberek számára készült, akik tisztelik a szavakat és a gondolatokat: az ilyen olvasókat a szavak és a gondolatok is megbecsülik.
112. old. Kiadói ára: 1500 forint, kapható a jobb könyvesboltokban és megrendelhető: CzSimon Bt. 1038. Bp. Templom u. 38.
Telefon: 243 4842, czakone.eva@t-online.hu

Radnóti Miklós ESTE. ASSZONY, GYEREKKEL A HÁTÁN

A város felé jövök a hegyről, nagy tele holddal
a fejem fölött,
szegényen, mint régi próféták, szendergő ösvény a
lábam alatt, – kincseim:
a cifra esteli város és az asszony, aki most jön
gyerekekkel a hátán és
megáll mellettem, köszön. Fiatal asszony, a szeme
szép, a szememet rajtafelejttem.
Megy tovább. Fogait mutatja, nevet, a gyerek pedig
búcsut integet a hátán.
Most nekik adnám papok örülő, mosolyos szívét,
melyet este így magamban hordok,
de már késő van, sötétek az árkok. Kaszált füvek
közt görnyedt hátakkal viszik
az álmat és megszólalnak már mindenütt, énekes
hangon az esti kutyák.

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN, az Evangélikus Missziói Központ kiadványa. Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes. Adományokat elfogadunk. Lapszámunk megjelenését a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága támogatta.